

ŽIDÉ PODLE TALMUDU.

NA UVÁŽENOU

KŘESŤANŮM A ŽIDŮM VŠECH STAVŮ

PODÁVÁ

PROF. Dr. **A. ROHLING.**

PŘELOŽIL

M. J. BALÁK.

V PRAZE.

NAKLADATEL THEODOR MOUREK.

1876.

ŽIDÉ PODLE TALMUDU.

NA UVÁŽENOU

KŘESŤANŮM A ŽIDŮM VŠECH STAVŮ

PODÁVÁ

PROF. Dr. A. ROHLING.

PŘELOŽIL

M. J. BALÁK.

V PRAZE.

NAKLADATEL THEODOR MOUREK.

1876.

V české literatuře není po dnes ani jediného většího spisu, kterýž by jednal pouze o židech, ač u nás v Čechách máme v každém ohledu mnohem více příčin o nich a proti nim zřejmě se vysloviti, než-li jinde za hranicemi.

V jiných literaturách nacházíme značný počet knih, a to dosti ostře proti židům psaných; zejména literatury francouzská a německá jsou na spisy podobné velmi bohaty. Co posud u nás o židech psáno, psáno jest tonem tak mírným, že nazvati to dlužno spíše bolestným, litostivým vyčítáním křivd na národu českém od židů páchaných, než-li nějakým zlořečením.

Český lid, proslulý svou pohostinností ku každému cizinci, ani u žida nečinil výjimky a přijal ho přátelsky, vykázav mu stejné s jinými občany místo ve vlasti své, a to už v dobách, kdy všude za hranicemi žid odpuzován byl od prahu křesťanů jako prašivec, kdy vyháněn, pronásledován a ubíjen byl, jako litá šelma.

Ještě na počátku našeho století musili židé v Německu odváděti knížatům tak zvaný „tělesný poplatek“ za osobní ochranu. Poplatek ten býval dosti značný, jak o tom svědčí posud zachovaná jedna listina praotce Rothschildů, Meyra Amšla Rothschilda. Listina obsahující prosbu za ochranu osobní, datována jest ze dne 2. dubna 1805, a končí takto: *Meinem Gnädigsten Kurfürst, Seiner Kurfürstlichen Durchlaucht, und meinem allergütigsten Herrn unterthänigster Knecht, Meyer Amšel Rothschild.*

Co v těchto několika slovech poníženosti až otrocké, svědčící, jak nízounko stáli židé ještě před sedmdesáti lety v poměru k ostatním občanům co do práv občanských! — A dnes?

Teprve roku 1813 dostalo se židům práva občanského v Němcích, tedy u nejbližších našich sousedů, kdežto v Čechách

již za panování slavného Jiříka Poděbradského, krácel starší náboženské obce židovské v Praze zároveň s jinými měštěniný a hodnostáři královskými v průvodu králově.

Přes to všechno, že se židům u nás neubližuje, že s nimi žijeme co s občany stejných práv požívajícími, přes to všechno jsou tito židé v Čechách, z českých m o z o l ů z b o h a t n u v š í v k a ž d é m o h l e d u **největšími, nejzjevnějšími nepřáteli národu českého, nejjizlivějšími protivníky svaté naší věci národní!**

To dokázali nám tisíckráte a dokazují až po dnes za každé příležitosti. Bůh je naprav!

Spis prof. A. Rohlinga „Der Talmudjud“, kterýž tuto v překladu podávám, byl všude vřele uvítán co spis o židech posud nejlepší, nejdokonalejší; i dočkal se v brzku velikého rozšíření.

Trvám, že zavděčím se překladem spisu Rohlingova našemu lidu nemálo, právě v době nynější, kdy opět a opět živější se vede hovor o židech, kdy poznovu mluví se o otázce židovské p o s u d n e o d b y t é.

V Praze, 1875.

M. J. B.

Předmluva spisovatelova.

(Ustanovení boží a lidské. Noví rabíni. Kšeftíček.)

Ne všech obyvatelů země jest $53\frac{3}{10}$ procent pohanů, $30\frac{7}{10}$ procent křesťanů, $15\frac{7}{10}$ procent mahomedánů a — $\frac{3}{10}$ procent židů. Přes to všechno stali se židé první velmocí mezi národy, stali se králi kapitálu, knížaty obchodu a neobmezenými vládci a řiditeli tisku. „Les Juifs rois de l'époque“ (židé králové naší doby), slove známá kniha pojednávající o našich židovských současnících, a nikdo tedy nediv se, že většina jich považuje naší dobu za dobu příchodu zaslíbeného mesiáše. Všickni obracejíce zřetel svůj pouze k pozemskosti, nepřemýšlejíce o tom, proč že jsou vlastně na světě, vyměňují bídácky mesiáše svatých knih za zosobněnou ideu, jejíž obsah jediné jest mamon, bohatství a moc nade všemi ostatními světoobčany. Slovo Mojžíšovo tělem učiněno jest, i vidíme je živé před sebou: „Jestliže bys neuposlechl hlasu Hospodina Boha svého a neostříhal přikázání a ustanovení jeho, raní tě Hospodin slepotou, tak že o poledni makati budeš jako maká slepý ve tmě, a rozptýlí tě Hospodin mezi všechny národy od jednoho konce země až do druhého.“ (Deut. 28.)

Zdá se však, že ještě mnoho vody uplyne, nežli většina židů prohledne, aby uzřela pravdu. Avšak jsem přesvědčen, že nepřiblíží se světlu žádný ztřeštěný, šílený přítel tmy, aniž by dříve po něm nebyl zatoužil; jsem přesvědčen, že kdo vědom si jest hrůzy temnosti, v níž žije, uslyší hlas vlastního svědomí a nezakryje touhu duše po osvobození, byť se i o to pokoušel; jsem přesvědčen, že znamení smrti vzbuzuje v každém žádost po životě:

a proto poznovu volám, poznovu připomínám hlasem varujícím plemeni židovskému všechny ty bludy a poklesky, kterými po osmnácte století spoutáno jest, a jimž takřka kletbou propadlo. Co několikrát vyslovil jsem, vyslovuji ještě jednou aby slyšeli to blízcí i vzdálení, a přestali nenávidět pravdu a církev Kristovu. Farisejství, kteréž v hojně míře v talmudu nacházíme, jako: hanobení a urážení svatých, a zejména zkažená mravnost, která v něm vystupuje zcela nezakrytě, jsou vlastně prokletou překážkou, proč že dnes nejsou všichni židé obráćeni na víru. Pravda a hlavně čistá pravda bohem zjevená jest tak citlivá, že sídlí pouze tam, kde lidé z ohledu mravnosti odříkají se každé lži, licoměrnosti a křivdy.

Několik těchto slov zajisté dostačí, aby bolestně zranily ty, jichž se týkají, třeba k tomu mlčeli, nebo za fanatismus je vyvolávali; neboť to vrozené poznání žije v nitru každého člověka, že nelze beztrestně přeslechnouti výstrahy svědomí, že nelze jich si nevšímati, aniž by se člověk neodvrátil od boha a ode všeho, co božského. Výraz tohoto poznání jest nejistota, blouznění a divý pohled každé takové ve tmách tapající ošemetné bytosti, a surové vystupování naproti přátelům pravdy se strany těch, kteří lepší poznání ať už z pýchy nebo z kterékoliv vášně nohama šlapou. To rozhoduje nad osudy světa, to rozhoduje i nad osudy židů. Co řekl jednou Ježíš fariseům, to platí i o jich potomcích, židech podle talmudu: „Proč i vy přestupujete přikázání boží pro ustanovení vaše?“ (Srovnej Mat. 15., Mark. 7.) Odpověď na tuto výčitku byla příliš na snadě, a Kristus neměl ani zapotřebí vysloviti ji. Farisejské zásady talmudu jsou u zchytralého, lstivého jednotlivce-žida s dostatek spůsobilým prostředkem, aby dobývaly světskou velikost, moc a bohatství. Přestaňte již konečně vášně a prospěchy pomíjející doby vynášeti za nejvyšší blaho, ať už pod zástěrkou krásných frází nebo nelíčené skutečnosti, a uvidíte, že pomine všecko rouhání se skutkům božím; přestaňte z lásky k pozemskému blahu rušiti zákony mravnosti, a nebude třeba ze špatných důvodů chváliti nečisté učení to co pouhé učení lidskosti. Mojžíš stížil vás kletbou, že „rozptýlí vás Hospodin mezi všechny národy a že budete k užasnutí a pří-

sloví i v rozprávku všechněm národům, jestliže byste neostříhali přikázání a ustanovení jeho —“ (Deut. 28.) Vraťte se k těmto přikázáním, to jest, vzdejte se upřímně talmudského fariseismu a kletba tato snata bude z vás. V uvážení těchto okolností domnívám se vykonati skutek lásky křesťanské, lásky k bližnímu na vás, krevních dětech kmene Abrahamova, když úplnou pravdu vystavím světu na odiv, co dotýče se zbloudilého rabinismu s jeho učením o dovolené lži, podvodu, vraždě, cizoložnictví a podobných zločinech spáchaných na jednotlivcích jiného vyznání; i jest mi už nyní nemalým zadostiučiněním, že mimo velké množství soukromých a veřejných souhlasů, doporučil upřímná má slova všem svým starým spoluvěrcům také muž, který z lůna rabinismu narozen, v písmě židovských učenců odchován, a později sám mistrem v Izraeli se stal: jest to dr. Ephraim Epstein v Cincinnati. Tento muž učinil mi r. 1871 pamětihodné toto přiznání: „Dovolte, pane, abych vám vzdal svůj nejsrdečnější dík za spis „Židé podle talmudu“ zvaný. Milostí boží vymaněn z kalu a bláta talmudismu a pyšné moderní nevěry, vítám spisek váš pro přímou jeho pravdymilovnost . .“ atd. Tyto a jim podobné hlasy veřejnosti, pak tři na rychlo rozebrané náklady a na to překlady spisu mého na jazyk anglický, francouzský a maďarský, to všecko s dostatek svědčí o pozornosti, kterouž veřejné mínění otázce židovstva věnuje; toto všecko nejskvělejším jest důkazem, že nedaleka jest chvíle, kdy semitické stromy, již již do nebe rostoucí, bleskem povaleny budou v prach, kdy ze švindlu peněžníků a z darebáctví židovského novinářstva kladeny budou účty — kdy dlouho již nahromaděná ta látka hořlavá plným vznítí se plamenem!

Není snad ještě pozdě, nechť uváží židé všecky nynější okolnosti; ještě mají moc, ještě stojí pod záštitou liberalismu, ještě hrají si na velikány. Věci ale nezůstanou tak, jak jsou, opory mohou v brzku prasknouti, a pak nebude se ani chvíli otáletí, i zatočí lid nemilosrdně s cizopásmíkem tímto, který v slepé vášni, v slepém vzteku sám zášť všech národů proti sobě rozplamenil. Kdo pozoruje jenom trochu, jak dnes již

věci stojí, nahledne, že přijde lůza, aby krvavě soudila velikéh o toho nepřítele lidské společnosti — ž i d o v s t v o.

Náboženství Kristovo marně pak vysíláti bude sluhy své, aby zkázu tu, židům hrozící, zažehnali; — my kázati budeme v osudných dnech židovstva, tak jako dnes, aby splácelo se židům láskou a odpuštěním za jejich měrou vrchovatou páchané nepravosti, avšak kdo ručí nám za to, že budeme slyšáni? Kdo ručí nám za to, že hejna těchto banditů, vychovaných a vypěstovaných jedině perem bídné židovské žurnalistiky, že smečka tato direktně či indirektně židovstvím samým o mravnost a víru oloupená starati a ohlížeti se bude po zákonech lásky k nepřátelům?

Ani mně nenapadne činiti výčitku celému židovstvu, jakoby snad nebylo jednotlivců, kteří honosí se dobrým svědomím, dbající hlasu vnitřního, varujícího; ani nedomnívám se, že všichni židé bez výminky povrhají právem a pravdou v slově a v skutku, a že všichni bez výminky ničí blaho a štěstí národů tím, že ďábelsky oddáni jsou učení talmudu, zejména talmudu co do mravouky. Naopak, vím, že mnoho jest těch, kteří nejen pošetilosti a blbosti talmudu zavrhnou, ale i v mnohém mravouku jeho si oškliví, aniž by čistými zásadami křesťanství snad byli obměkčeni. Tito mluvíce o lásce k bližnímu zároveň ji vykonávají. Přes to všecko nerozvažují ale o účeli života svého zde na zemi úplně, neboť ještě drží se některých učení talmudu, jichž se nehodlají vzdáti ze všelijakých ohledů pozemského blaha a z domnělých „rozumových“ zákonů. Ukrutnosti farisejského učení zavrhnou sice, ale za to nespustili se toho, co porušené, uplacené, tak zvané „veřejné mínění“ srovnává s povahou tak zvaného „poctivého“ muže, slušnost a tak zvaný „mrav“ znajícího.

Vzdělavanci z jich středu chápají se dosti často krásné literatury nebo filosofie; upadajíce však do rukou hlasatelům moderního pohanství, najdou pouze pokrmu pro člověka nízkého vzdělání, kterýmž se duch těžkomyslností naplňuje a to velmi často hned z mládí. Tito všickni dobře učiní, když prostudují celou soustavu talmudské a pohanské morálky, při čemž poznají, že celá ta zlomyšlnost talmudismu ne najednou ale poznenáhlu

se vyvíjela toužebnou cestou, na níž oni se dnes nalezají. Neboť není-li účelem života, jak křesťanství učí, jedině boha velebiti, pak spočívá účel ten v našem prospěchu, v naší cti, v našem blahu a nelze nahlédnouti, proč bychom neměli jednoduše zapřít boha zároveň s jeho věčností a jeho pekelnými tresty, a proč bychom neměli k platnosti přivést vlastní výhody všemi prostředky, spravedlností a šalbou, počtivostí a podvodem, třeba to i krev bližního stálo?

Je-li člověk sám sobě účelem, pak bylo by náboženství se svou věčnou odplatou pouhým strašákem a lidstvo učinilo by zemi peklem i zabíjelo by se třeba pro svůdnou, krásnou ženu napořád, jak se jednou Napoleon I. vyslovil. Je-li člověk sám sobě účelem, a není-li výhradně dle vůle boží život a působení člověka ke cti boží jeho určením, proč by dusil tělesné chťiče své, proč by nepřál sobě požitků z nich plynoucích? Proč by nesměl potom říci chlípák: „Příroda to velí, já poslouchám,“ a proč by nesměl říci hladový: „Příroda toho žádá, abych nezmíral, proto беру, kde se mi co namane.“ Je-li člověk sám sobě účelem, pak jest namáhavý ten boj naproti vášni hloupostí, modlitba nesmyslem. Lepší, šlechtetnější žid cítí se v mnohém ohledu uraženým, ukáže-li se mu na ty pravdy a na tento zcela přirozený vznik farisejského systému učení, i počne se tvářiti tak, jakoby mu šlo o hrdlo. A přec bojujeme pouze ostrým pera, ne mečem; bojujeme přesvědčením i zatracujeme dnes to, co papežové dávno zašlých dob činili, zatracujeme dnes každé bezpráví, které se kdy stalo židům buď na jich majetku, buď na jich cti, buď na jich životě. Avšak nechme tohoto rozjímání a uvažme sami u sebe, nejsou-li příčinou všech malých i velkých bludů židovstva všechny ty pomíjející výhody lidského života a mylná pojmání určení člověka, jakoby byl sám si účelem. Uvažme, nejsou-li zároveň příčinou kleslé mravnosti talmudismu a příčinou bezedné zášti a nenávisti ku všemu, co má jméno křesťanské. —

Jistý velmi vzdělaný žid přisvědčil mi jednou v rozhovoru o náboženství, že prorocké místo, jednající o sluhovi páně: „a že s nepravými počtén jest, že ale po smrti v hrobě

boháčově ležel —“(Jes. 53. heb. textu) tak podivně srovnává se se smrtí Ježíšovou a jeho pohřbením, že nelze proti tomu nic podstatného namítati, byť by to rabíni jakkoli vytáčeli a vysvětlovali; neboť, jak známo, nebyl Ježíš zakopán s odpravenými lotry, nýbrž pochován jest v dědičném hrobě bohatého Josefa z Ramy. Na to ptal jsem se, proč zůstává židem, a on přímo odpověděl mi, že by co křesťan neměl dost peněz, a když jsem namítal, že příčinlivý, pracovitý člověk velmi snadno najde výživu stavu svému přiměřenou, a je-li v tísní veliké, že obrátiti se může k bohu, jehož prozřetelnost o všechny stejně pečuje, tu odpověděl učený ten žid velmi skroušeně, že „modlení náramně nudí!“ — Co se z toho učeného muže vyklubalo nevím, ale opanovala ho veliká láska k životu zcela. To nechť uváží všickni, kteří kráčí touže cestou. —

Nikdo ať nezlořečí spisu tomuto, úkol jeho jest ponoukati každého k přemýšlení. — Avšak té bohaprázdne rotě, která, ať už v kabátci urozené nebo sprosté chátry, drze uráží Mojžíše a proroky, zbožňujíc při tom nejapnosti a surovosti talmudu a nestarajíc se ani za mák o právo a svědomí, té bezbožné rotě opakuji, že chamraď jejího rázu den co den zřetelněji vpaluje si znamení darebáctví na čelo svým bezohledným počínáním, aby slušní a poctiví lidé na pozoru se měli. Spustí-li toto pokolení ďáblově křik a hlomoz a začne-li řídit, jakoby se mu křivda činila, nevěř tomu nikdo! Jestliť to už od dávna zvykem zlotřilé té chásky rozhorleně ruce nad hlavou sprásknouti a ihned na nesnášelivost, zášť a na podezřívání nevinných lidí naříkati, jakmile objeví se jednotlivec, který ošklivé a slabé stránky židovství odkrývá. Vyslýchá-li však nějaká k tomu cíli úřadem ustanovená učená společnost pány křiklouny, zalízají, umlknou a řeknou jen: „přiznáváme, že staří židé měli špatnou nauku, ale dnes — dnes jsou židé hotová láska k bližnímu.“ — Když slovutný profesor Eisenmenger vydal veliké dílo proti židovstvu, výsledek to dvacetiletého namáhání a bádání, podplatila zlotřilá chasa židovská i samého ministra, aby namluvil císaři, že dílo to psáno jest proti církvi katolické a že musí být zakázáno. Stalo se tak, až pak později poučil pruský Bedřich I. císaře, že byl hanebně podveden.

Bedřich I. na důkaz toho vyzval university Giesenskou, Heidlberskou a Mohučskou, aby proskoumaly dílo Eisenmengerovo, zdali některý odstavec v něm falešný nebo zkomolený nebo vymyšlený jest. Zároveň přinutil rabíny, aby zkoušeli citáty Eisenmengerovy a udali, kde, jak a co v nich by bylo zkrouceno. A vida! Jednohlasně přiznána všude a ve všem pravost textů i versí Eisenmengerových, načež páni rabíni dokládali a zaklínali se slavně jediné platnou, čistou láskou židů k bližnímu. Proč se tak zaklínali? Proto, že měli naproti sobě tři university, a nemohli tudíž spolehati na vykrucování a lži. Po té čisté lásce židovské k bližnímu nikdo si jich ale netázal, a tenkrát mohlo takové vyjádření snadněji přijato býti, nežli později, kdy dbáno o to, aby talmud naproti zjevné pravdě byl očištěn ode všech skvrn a kdy židovská lidskost zjistiti se měla, neboť přísloví praví: „Lháři se nikdy více nevěří, byť by i pravdu mluvil.“ Úsudek zmíněných universit a rabínů obnovován byl mnohými učenici, mimo jiné i J. Fr. Buddeusem, O. J. Tychsenem, C. B. Michaelisem, Wolfem a j., a výslovně na něj upozorněny byly vlády a učiliště. V král. komorním soudě v Berlíně jest uschován následující posudek díla Eisenmengerova od r. 1787 a zní: „Eisenmengerovy výňatky z klasických židovských spisovatelů jsou tak věrně podány a přeloženy, že nelze jich vyvrátiti. Jelikož sami židé pokládají za zločin prohlašovati výpovědi rabínů za nemotorné a nesrovnalé, nechť to tedy sami sobě na vrub připíší, když rozumní čtenáři ani při nejlepší vůli nejsou s to, aby vybrali si z jedu med, z nesmyslu pravdu, z nesnášlivosti snášlivost, z nepřátelství a zášti přátelství a lásku.“ (Srov. Pawlikowski, Talmud, Řezno 1866, str. 320.)

Uvádím tuto událost s Eisenmengerem proto, abych ukázal, jakými prostředky židovstvo své slabé stránky hledí zakřídovati. A dnes nepočíná si jinak. Když na př. spisek můj nemohli nijak umlčet, vydali proti němu bídné dva pamflety a na konec činili jej směšným na prknech divadelních. Avšak tím dosáhli opak, neboť tři mocné náklady, každý s několika tisíc, rozprodány byly v době krátké, a obecnstvo nazvalo nekalé počínání si těchto lidiček blbostí.

Následující na to náklad nechali na pokoji snad proto, že ním zároveň připraveno bylo vnadidlo 1000 tolarů.

Na věčnou paměť chci tuto ještě povědět, jakým způsobem moji rozmilí soupeřové chránili kůži proti ranám. „Nech, ať poznám zbraň tvých protivníků,“ pravil Görres, „a já zvím, je-li věc jejich spravedlivá.“ Nějaký židovský divoch, který dvakráte co anonymus, tedy, za spuštěným hledím křičel, měl po mnohém řvaní a hlomození ten nápad, že Schopenhauerova filipika proti nestydatosti židů nezasluhuje víry, proto že tento pán také „kněžoury“ nenáviděl. Jako by mezi židovstvem nebyli „nepřátelé kněžourů“ ti nejnedezřelejší svědkové pravdy! —

Mimo jiné ještě vytasil se proti mně s neslýchanou literární chamradí zdejší dr. Kroner, duchovní představený obce náboženské (nadávají mu doktor filosofie), tedy člověk, jemuž láska k pravdě má být druhou přirozeností. Když ale duchovní správce dr. Kroner schopen jest takového bídáctví, což pak potom jest nám očekávati od jeho svěřenců? Když pastýř a učitel dr. Kroner hájí a zastává lež a neuznává zákony Mojžíšovy, ba naopak je zvracuje, což činiti mají ovečky a žáci jeho? — Mého citátu, že podle učení rabínů 600.000 duší bylo stvořeno, chápe se pan doktor, udávaje a slovně překládaje hebrejský název tohoto čísla schischim ribbo (t. j. 60 myriad = $60 \times 10,000$) co číslo „60“ a tak dále Proč pak to slůvko „a tak dále“? Zajisté jen proto, aby se čtenář domníval, že myriady dotčené jsou mým vynálezem.

K mému výrazu „synagoga věří“, učinil pan doktor velice moudré poznamenání, řka, že synagoga je dům z kamení a dřeva! Arci, arci, taková synagoga pak, ta musí být absolutně zatvrzelá pro všecku víru a věření. K Leviticu 20, 10 připomenul jsem, že dle učení talmudu zapovídá Mojžíš zneuctění ženy „bližního“, t. j. ženy židovské, ne ale ženy jinověrce. Zníť 10 verš kap. 20. takto: „Muž pak, kterýž by se cizoložství dopustil s ženou něčí, že zcizoložil s ženou bližního svého, smrtí umře cizoložník ten i cizoložnice.“ Doktor K. však se zvláštní opovržlivostí a drzostí praví, že „místo toto v talmudu neobsahuje ani jmeno Mojžíšovo,“ tak jakoby stejným právem nemohlo

se říci: „Mojžíš praví,“ na místě „Leviticus 20. praví.“ Avšak na tom není ještě dosti. Dr. K. tvrdí, že právní pojem bližní (hebrejsky *rea*) obmezuje se v talmudu v každém ohledu pouze na židy, ana to sama bible tak činí; já však domnívám se, to že by byly čisté zákony, kdyby božský zákonodárce, jakýmž byl Mojžíš, rozuměl na př. slovo Exodus 20,17: „Nepožádáš domu (*rea*) bližního svého“ v tom smyslu, jakoby oloupení žida židem a ne však zkrácení goje (jinověrce) židem, bylo trestuhodné! Ba opravdu může se dnes říci to, co řekl Kristus: „Vy přestupujete přikázání boží pro ustanovení vaše.“ Při oddílu Kalla 18. dovolil si dr. K. velmi smělého vyzvání, řka: „Co soudíte o tom, řeknu-li Vám, že traktát Kalla nemá ani 18 folií? Proto tedy nenašel jsem to místo.“ — Opravdu, traktát Kalla má jen jedno folium, avšak přec! Na příklad u varšavském vydání z r. 1863 ff. jest traktát ten naznačen číslem listu 18, a to proto, že zaujímá v nepřetržité řadě malých, pro sebe nestránkovaných traktátů místo osmnácté. Neměl by se ponechati v modlitbě křesťanů „pro perfidis Judaeis“ název perfidnost v plném znění? —

Dr. K. poznamenal prof. Eisenmengera co křtěného žida, tato lež, která mezi židy velmi jest oblíbena, slouží p. doktorovi za podklad tvrzení, že prof. E. nezasluhuje jako „odpadlý“ žid žádné víry; jako by na př. apoštol Pavel, který se cž žid narodil a židovské učence za lháře prohlásil, byl chtěl získati ty mnohé tisíce Kristových přívrženců proto, že by byli u posuzování pravé hodnověrnosti neschopnými bývali.

Ano, dr. K. je toho náhledu, že rabíni Rab a Nachman, objednavší si na svých cestách v některých městech ženu nějakou na několik dní, aby s ní mohli obcovati, uzavřeli prý dle talmudu platný sňatek židovský, proto že Mojžíš rozvedení v manželství přiznal! To připadá mi tak, jakoby Mojžíš byl chtěl dovoliti taková spojení manželská, před jichž ustanovením by již vyjednáno bylo, že se v několika málo dnech zase roztrhnou. A proto pravím: není-li tohle již „boží slovo ustoupiti musí před vaším podáním,“ pak jest to jeden z oněch „mravních pocitů“, jimž dle dra. K. kdysi jistá křesťanská společnost připíjela.

Pan dr. K., tento duchovní přednosta v Israeli, souhlasil s talmudem i v tom, že slabý, pokušeními znepokojovaný člověk ani nehřeší, chová-li v srdci svém požadavky tělesné, proto že zlá přirozenost lidská nestrpí odporu, jsouc nezdolná!

Ve větě: „Měl-li kdo v úmyslu zasaditi někomu smrtelnou ránu k srdci a zasadil ji do kyčel tak, že napadeného hned nezabil, nýbrž že raněný teprv později zemřel, budiž pachatel nevinný“ (Talmud Sanh., 78. mischn. 2, 9.); ve větě této jest bez odporu usmrcení zasáhnutého úmyslné a zároveň jest tu smrt následkem účinné, když ne zrovna úmyslně do kyčle mířené rány. Pan dr. K. domnívá se, že pachatel není úkladným vrahem!! Neznamená toto procezovati komáry a polykati velbloudy v jednom a témže okamžiku? Tyto dělané rozdíly mezi kyčlí a srdcem, to jest scezování komárů, a polykání velbloudů záleží v tom drzém zapírání úmyslné vraždy. A nenáleží také to k porovnání komára s velbloudem, když dr. K. tvrdí, že bych ani nebyl spatřil na př. Cerfbeerovy důležité dokumenty o neslýchané lichvě židů v Elsasích, kdyby mně je nebyl dal jeden známý rytíř z Francie. Proč nevyvrátil dr. K. Cerfbeera? To bylo jeho věci, a ne plahočení se a vyzvídání, která vysoce postavená osoba seznámila mne s Cerfbeerem. Není-li to stíhání komárů a nevšímání si velbloudů?

Tímto domluvil jsem s drem Kronerem.

Při třetím nákladu této knihy ráčil dr. K. pěkně mlčeti, ba ani se pro 1000 tolarů nenamáhal, ač si je mohl vydělat; ani vůbec o sobě nedává slyšeti vyjma snad některým anonymním článkem v Poznaňských židovských novinách. Co se 1000 tolarů dotýče, přihlásil se jakýs zemský rabín dr. Landsberger v Darmštatě. Za tohoto „duchovního správce celého sta židovských obcí,“ jak sám se zval, mluvily Mohanské noviny. Avšak i pro toho byly hrozný kyselý. Ostatně co pověděl, co napsal bylo velmi zajímavé. Dr. Landsberger patrně že nečetl tirády Kronerovy; Kroner nemohl některá mnou vytknutá místa najíti, na př. Kalla 18., kdežto dr. L. je bez dlouhého namáhání našel, ale jinak „vykládal“ nežli já.

Kristus pravil, že „Satan nesmí v ničem odporovati Belzebubovi, nemá-li říše jejich vzítí za své;“ ale ovšem, dle talmudu jsou i protivy božích rabínů neomylně slova boží.

Aby ale židé i pro příště věděli, že neprobíráme lehkomyslně jejich svaté knihy, zavazují se velmi rád i pro toto čtvrté vydání zaplatiti 1000 tolarů ve stříbře tomu, kdo dokáže, že jsou některé mé citáty vymyšlené a nepravé.

Spisovatel.

A. Z á k l a d o v é.

1.

Pravověrectví a reformy.

Veliké hnutí duševní opanovalo v dobách posledních západní židovstvo. Mezi tím, co židé v orientu posud více na talmud nežli na bibli přísahají (vyjímaje několik různověrců), zaznívá Evropou ze středu synů Jakubových volání za pokrok náboženský. Všickni chtěli slouti pravověrci, orthodoxními, avšak staří pravověrci neuznávají tyto pokrokáře za nic jiného nežli za špatné reformisty. Barva pokrokářů jest rozličná. Jední viní talmud ze všech těch utrpení, která židovstvo od pradávna zakouší, i praví krátce: „Talmud byl všecko, on nebudiž ničím¹⁾.“ Starověrcům dí: „Vaše pravidla, jež jste zachovávali, dávno se přežila i brání, aby židovstvo bylo přístupné²⁾“, a: „starý systém, kterým udržeti hledíte bludy talmudismu, překáží rozvoji židovstva a musí padnout³⁾.“ Ba pokrokáři jdou mnohem dále a prohlašují, že přijmutí tří dogmat: jednotnost božská, nesmrtelnost božská a nesmrtelnost duše, dostačí každému, aby byl židem⁴⁾, a dokládají: „Každý z nás jest nejvyšším soudcem u věcech víry⁵⁾“ i vyzývají židy, křesťany a turky, aby odložili všechny zevnější zvyky náboženské a spojili se u víře v jednoho boha a u všeobecné lásce bratrské⁶⁾.

Druzí jsou opatrnější. Oni nejmenují talmudism božským, ale důstojným, velebným; talmud jim není jen židovskou knihou

1) *Archives israélites* 12, 242; 1867. — 2) lb. 10, 448. — 3) lb. 12, 533; 1868. — 4) lb. 2, 118 f. — 5) lb. 15, 677; 1867. — 6) lb. 14, 628 f; 1866.

zákonní, ale „knihou židovstva hodnou“, i hledí očistiti knihu tuto před veřejností ode všech skvrn¹⁾, ač zase v učených spisích připouští, že talmud „obsahuje věci vznešené i sprosté, židovské i pohanské a mimo to mnohé nectné požadavky a ustanovení naproti jiným vyznavačům²⁾ víry a naproti jiným národům“; oni nepopírají výslovně vlastní povahu objevení bible i mají všeobecnou lidumilnost za „ideu židovskou³⁾“. Obě stanoviska jsou nepodstatná, toto jest polovičatost a sloučí se s oním dnes nebo zítra silou konsekvence. Obě stanoviska jsou jedna a táž krev a oboum připomíná orthodoxní hlas v „Univers israélite“ tuto větu: „Mojžíš a talmud nejsou vám více po chuti⁴⁾; židovství není vám už náboženstvím, nýbrž zastaralou, mrtvou věcí, a na místě, abyste stáli stráž Jerusalemu, stavíte se na půdu pohanstva⁵⁾“.

Pravověrné židovství uznalo, že jest pro svědomí lidské nějaká božská mocnost nutností, že třeba, aby to jednou již dané zjevení mělo neomylný svůj úřad učitelský, který by ve všech pokoleních až do konce potrval, zkoumaje a vysvětluje pravý dosah slova božího a pravé upotřebení tohoto měnivého života naproti soukromému náhledu ohroženému vášněmi a předsudky. Za strážce víry měla synagoga mimo řádný kněžský úřad učitelský také ještě proroky a nejvyšší kněz osobně měl božskou tu milost skrze Urim a Tummim u věcech veškerého blaha bohovlády se týkajících, vyslechnouti neomylnou vůli nejvyššího. Synagoga podržela po Kristu zásadu živé mocnosti, ale přenesla autoritu tuto na každého jednotlivého učitele stejnou měrou, ba dospěla tak daleko, že prohlásila i obyčejnou světskou řeč a všecky její, ať už jakkoliv si odporující průpovědi za slovo boží, za slovo neomylné. Nezřízená nadutost byla duší takového nepochopitelného učení a jak se to už stává, že zjevnou nadutost provází největší úpadek mravní, tak vyvínoval rabinismus mravouku, která se jen mravností skleslého pohanství vyrovná; ona jest systematicky seřazený celek, v

1) Srovnej: Kroner, „W. Merkur“ číslo 128 a 130 a jeho spis proti „Židé podle talmudu.“ Rabín, který plnou hubou u veřejnosti chválí talmud co knihu pravé lásky k lidem, vzkázal mi, že se mu to nezdá hezkým být, sdělovati lidem tak zholá, arci že nepopíratelný stav věcí. — 2) Grätz, „Geschichte der Juden“ 4, 410. — 3) Kroner, II. c. c. a jedna z jeho řečí 871. — 4) 12, 563; 1866. — 5) Ib. 538. f.

němž podvod, lež, zlodějství, vražda a cizoložství, co úzce spojené části se nacházejí. Fariseové jsou otci tomuto strašnému dítěti a člověk na něm vidí hrozný ten lid, který Kristus poznal co „plémě ještěrčí, syčící zmije a děti ďáblovy,“ jakkoli naproti tomu nechápeme myslícího žida, který nepoznává, že Israel zavržením Krista zavrhl pravdu samu.

K těmto koncům dospějeme, když prozkoumáme otevřeně před námi ležící spisy židovských mudrců i snadno nahledneme, že židé na konec zapříti musí zjevení starého zákona vůbec na, veliké neštěstí všeho rozumného věření, nepovzbudí-li je hnutí jejich národa, aby přiblížili se k pravé církvi Kristově. Poměry tyto ospravedlňují již samy o sobě každou domluvu učiněnou všem dobře smýšlejícím vyznavačům přímým vyznačením bludův a omylův israelského rabinismu.

Namítá-li žid-pokrokář, že není rabinismus božským, odpovídáme: „V synagoze dosíci chceš spasení duše své, na ovoci však poznává se strom; následovně přiznati musíš i s pravověrci svými, že synagoga, odchovavši v lůně svém výplody pekla, nemůže zabezpečiti tobě spásu duše tak, jako by ti ji nezabezpečil onen filosof svým modlářstvím, který dříve Herkula zbožňovav, pomoci jeho však se nedovolav, dřevěného bůžka svého na oheň hodil, řka: „Nuže, Herkule, vykonej třináctou svou práci a pomoz mně řípu uvařiti!“ Neboť oba, jak filosof se svým modlářstvím, tak i synagoga se svou pohanskou naukou, osvědčili se býti autoritami mylnými, bludu a klamu podrobenými, a tedy neschopnými, aby všude a vždycky, jak toho potřeba káže, bezvadnou a čistou pravdu podávati mohli. A nepřestávajíce považovati se dnes jako včera za vrchní soudce u věcech spasení duší se týkajících, nepodnikají nic jiného, nežli že svého bůžka, kterého do ohně hodili, pod jiným jménem opět postavují. Nové toto jméno jest lidskost a vzdělání, a vnitřní cena toho jména — jest veškerá ta mizerie pokolení lidského, které samo sobě dostačuje, samo sebe zbožňuje a tím v otroctví nevědomosti, bludu a hříchu upadá.

Za druhé musíš připustiti, že propadla synagoga bludu a omylu jedině jen zamítnutím Krista, protože právě tím

utvořila rouhavou věrouku i mravouku, jež obě jsou obsahem její knih.

Dále pak věz, milý čtenáři, že žid-pokrokář sice tvrdí, že talmud pro něho není zákonníkem, ale naskytne-li se příležitost ihned zase a to výslovně přísahá na tužto knihu co na zákonník, a více ji cení nežli bibli. Časopis francouzských židů-pokrokářů „Archives israélites“ vypovídá doslovně: „Co se talmudu dotýče, uznáváme bezvýminečně, že vyšší jest zákonníka Mojžíšova¹⁾“, a dr. Kroner upadá skutečně taktéž v staré toto učení, že talmud stojí nad bibli, neboť opět a opět má to za správné, co talmud naproti bibli v nejkřiklavější protivě s bibli káže. Vždyť tvrdí, že žid, oloupí-li člověka jiného vyznání, a sprzní-li ženu nežidovskou, vším právem před soudem židovským prohlášen býti musí za nevinna, protože tomu tak talmud chce. A mimo to tvrdí v témže případě o židovstvu, že z toho vidno, jak zachovává ono bibli skrze talmud. To je opravdu velmi pěkné zachovávání, obmezuje-li se pojem bližního (který před bohem a následkem toho v každém ohledu také v zákoně Mojžíšově, od boha daném, přísluší každému, člověku naproti každému z jeho spolulidí), obmezuje-li se pojem tento pouze na židy proti židům tenkrát, kdyžby soud k vůli poškozenému gojimovi na sáček nebo na hrdlo židovi sáhnouti musel²⁾. V tom spočívá zároveň skutečný důkaz, že lidem třeba jest neomylného božského úřadu učitelského, aby smysl bible, co se dotýče věrouky a mravouky, správně byl vykládán a možného porušení chráněn; bylo by to ostatně opravdu zvláštní, aby opatrovatí mělo lidské přičinění dílo božské — svaté písmo.

2.

Název talmud.

Nynější synagoga jest krevní dcera farisejské školy, právní dědička všech těch učení, která fariseové za času Krista a brzo po něm mezi židy roztrousili. Aby učení ta nepřišla v zmar a zničení, napsal o nich rabín jmenem Judas (Jidáš?) r. 450

1) Archiv isr. 25, 150; 1864. — 2) Srov. doslov 2. nákladu 33., 36—38 a Kronerovu polemiku 2, 40 f.

po Kristu¹⁾ knihu, která slula mišna. Mišna znamená ale zákon opakovaný, druhý, protože první zákon, nebo-li zákon paterých knih Mojžíšových jaksi v něm se opakuje; neboť mišna má jediné ten účel, temné stránky prvního zákona jasně vyložiti a domnělé mezery vyplniti. V následujících stoletích obohacován mišna v židovských školách palestínských a babylonských rozličnými výklady. Výklady tyto slovou gemara a jmenují se obyčejně ve spojení s mišnou, často ale také samy — talmud, t. j. „učebná kniha“ židovské věro- a mravouky. Dokončené výklady palestínské asi r. 230 po Kristu, celý jeden archivý formát mocné, tvoří talmud jerusalemský. Gemara babylonské opět buď bez, buď s mišnou zovou se talmud babylonský, který r. 500 po Kristu dokončen byl a 14 arčů obsahuje. Tímto talmudem obírají se židé nejvíce, a mluví-li se kdy o talmudu, je to vždy tento babylonský, ač není-li udán výslovně jerusalemský.

Kdo vezme do rukou talmud tisknutý v posledních dvou stoletích, podiví se, an spatří řadu listů prázdných nebo kruhem vyplněných. V starých vydáních, ku př. r. 1520 v Benátkách, nebo r. 1600 v Amsterodamě tištěných (obě vydání tato upotřebena byla k sepsání tohoto spisu²⁾), nalezájí se na těchto prázdných místech hanebné poznámky o Kristu, Marii a o apoštolích, pak vysvětlení, že názvem nežid rozumí se zvláště křesťané tam, kde talmud mluví, na př. o gojimech o „kacířích“ a pod. Když toto dozvěděli se křesťané a hlasitou nevoli nad tím pronesli, rozkázala polská židovská synoda z r. 1631³⁾, aby pro příště taková místa zůstala v talmudu prázdnou stránkou nebo kruhem vyznačena a podobná vyjádření, jako na př., „že křesťané jsou velmi nešlechtní, a že nemá žid naproti nim spravedlivým býti, ani jim lásku jako bližnímu prokazovati atd., aby se ve školách židovských pouze ústně vykládala. —

1) Grätz myslí 189, avšak to není zjištěno; viz „Geschichte der Juden“ 4, 413 ff. —
2) Tato dvě úplná vydání zovou se starý talmud; nové jest vydání amsterodamské od r. 1644 ff., a ještě novější vydání byla pro důležitá místa, jak viděti lze, srovnávaná. Způsob dokladů jest ve všech vydáních stejný, protože všechny souhlasí co do stránek a listů. Co výslovně poznamenáno není zkráceninou Ben. (Benátky) nebo Amst. (Amsterodam), naleztí lze v novém i v starém talmudu. — 3) Srov. sbírku akt synody „Des Mousseaux, le Juif etc.“ Paris 1869, str. 100.

Advokát Radowsky poznamenává jednu zkušenost, až po naše dny prý sáhající, i praví: „Ze sta židů sotva jeden viděl talmud, avšak zhoubné zásady talmudu bývají roztrušovány mezi ostatní spoluvěrce co zákony boží od těch, kteří učení ta znají, a spoluvěrce slepě jim věříce, nezřídka ba velmi často pilně jich užívají a následují ¹⁾).

3.

Talmud jest židům knihou boží.

1. Vyjma několik různověrců, mají vesměs všichni židé od jakživa talmud za knihu zrovna tak božskou jako bibli starého zákona, ba jim je talmud nad bibli. U Isaiáše, 33, 6, praví talmud ²⁾), jsou prý již všechny jeho oddíly popsány. Týž talmud píše o sobě ³⁾): „Slova učení ústního, zákonu rovna jsou.“ A jinde ⁴⁾) zas praví: „Bible jest jako voda, mišna jako víno a gemara jako víno kořeněné. Svět nemůž' býti bez vody, bez vína a bez vína kořeněného, a bohatý obdržeti má ode všech tří; tedy svět nemůž' také býti bez bible, bez mišny a bez gemar. Dále jest zákon jako sůl, mišna jako pepř, gemary jako koření; svět nemůž' býti bez soli,“ atd. A ještě jinde praví ⁵⁾): „Ti, co studují bibli, činí něco, co je ctností i co je nectností, ti co studují mišnu, plní ctnost a budou za to odměněni, ti ale, co studují gemary, plní ctnost nejvyšší.“ Dále ⁶⁾): „Kdo povrhá slovy rabínů, hoden jest smrti.“ „Přejde-li ⁷⁾) kdo z ustanovení a učení talmudských k bibli, žádného štěstí více nepožívej.“ A konečně ⁸⁾): „Příjemnější jsou slova spisovatelů talmudu, než spisovatelů zákona. Proto ⁹⁾) jsou hříchové proti talmudu spáchaní horší, nežli naproti bibli.“

S tímto vlastním svědectvím talmudu souhlasí také svědectví ostatních rabínů a učitelů židovských. Tak na př. ¹⁰⁾): „Kdo v rukou mívá bibli a mišnu a nikoli talmud, s tím neobcházej.“ A proslulý Raschi († 1105) dí s talmudem ¹¹⁾): „Synu můj, dlužno více dbáti slov rabínů, nežli slov zákona.“ Jinde ¹²⁾

1) „Neuer Judenspiegel“, str. 174, Canstadt, Richter. — 2) Tr. Schabbath f. 31. c. 1. 3) Rosch. basch. 19. 1. — 4) Soph. 13. 2. — 5) Tr. Baba m. f. 33. c. 1. — 6) Tr. Erubin f. 21. c. 2. — 7) Tr. Chagiga f. 10. — 8) Tal. J. Mas. Ber. cp. 1. f. 3. — 9) Tr. Sanh. f. 88. 2. — 10) Kad. hakk. f. 77. č. 3. (od znamenitého rabína Bechaie, asi r. 1291). — 11) Tr. Gittin f. 57.; Erubin 21. 2. — 12) Men. hammaor k Deut. 8, 5 (r. 1470.)

zas místo: „člověk není živ pouze chlebem“ atd., znamená „chleb“ bibli a věta: „vše, co vychází z úst božích“ znamená halachoth, to jest nařízení, a agady, to jest výpovědi a bájky talmudu. V jedné rabínské knize z r. 1500 po Kristu¹⁾ odůvodňuje se věta talmudistská, že „kdo čte bez mišny a gemar bibli, jedná tak jako ten, kdo boha nezná.“ A výslovně učí se²⁾, že „na hoře Sinai bůh dal zákony podle bible, mišny a gemar se všemi agady; talmud však, že chtěl dáti bůh židům skrze Mojžíše ústně, aby, podmaní-li národové cizí někdy Israel, tento lišil se něčím od modloslužebníků;“ také prý³⁾, „kdyby bůh byl chtěl dáti talmud písemní, rozměr jeho větší by byl nežli celá země.“

2. Chceme-li k vůli většímu lesku a vážnosti talmudu jmenovati rabíny, kteří talmud neutvořili, pak to má své dobré příčiny. Nejprvé uvidíme, že talmud co do obsahu nemůže býti slovem božím, a tedy, podíváme-li se na věc důkladně, seznáme, že rabíni všech věků stejní byli a stejní jsou. Za druhé je to opravdu výslovné židovské naučení, že po dnešní den mají rabíni božskou důstojnost, nebo cokoliv řeknou, slovo boží jest. Veliký rabín Menachem⁴⁾ († 1200) poučuje nás, že bůh radí se s rabíny na zemi, nahodí-li se mu na nebi nějaká obtížná otázka zákonní. A talmud⁵⁾, vykládaje opáčně Spr. 11, 25, praví, že zemřelí rabíni po všecy časy v nebi jiné nebeštany vyučují. A jedna židovská kniha⁶⁾ z r. 1590 dí: „Věz, že slova rabínů líbeznější jsou nežli slova proroků. Ano⁷⁾, obyčejná řeč rabínů ctěna buď tak jako veškeren zákon. Slova⁸⁾ rabínů jsou slova živého boha. Rce-li⁹⁾ k tobě rabín, že pravá ruka tvá je levá a levá pravá, uvěř slovům jeho, tím více pak věř, řekne-li ti, že pravice je pravicí a levice levicí.“ Maimonides († 1204, „orel synagogy“) praví¹⁰⁾: „Bázeň před rabínem jest bázeň boží.“ Talmud sám mluví tak, jak později slyšíme mluvit rabíny. „Kdo¹¹⁾ by odporoval svému rabínovi nebo učiteli, kdo by se s ním hádal, proti němu reptal, ten božské velebnosti odporuje, s ním se hádá, proti ní reptá.“

1) Schaare zed. f. 9. — 2) V talmudu tr. Berach f. 5. a Rab. p. 47 k Schem f. 131 (300 po Kr.) — 3) Seph. Juch. f. 160 (1500 po Kr.) — 4) K Pent. p. 28 f. 129 c. 3. — 5) Tr. Sanh. f. 92. c. 1. — 6) Kapht. uph. f. 121. — 7) Mid. mischle f. 1. (Ben. 1546.) — 8) Bechai k Pent. p. 44. f. 201. c. 4. — 9) Raschi k Deut. 17, 11; Rabín Lipman, Niz. p. 176. 10) Jač ch. I. tr. Talm. Tor. 5, 1. — 11) Tr. Sanh. f. 10.

Stává se ale příliš často, že rabíni sami sobě odporují; tuto vadu však odstranil velmi snadně jmenovaný již Menachem¹⁾ zevrubným vyjádřením, že „všecka slova rabínů, ať žijí v kterékoliv době, ať patří k pokolení jakémukoliv, jsou, jako slova proroků, slovy božími, ať mezi sebou si odporují, proto přec, kdo jim by odporoval a proti nim reptal, právě tak by činil, jako by proti samému bohu reptal.“ Nejinak tvrdí mnohé jiné židovské knihy²⁾ řkouce, že „i ta naskrz si odporující slova rabínů s nebe pocházejí, a tudíž, kdo by se jim rouhal, pykati bude za to ve vařící směle pekelné. Rabíni, kteří talmud sepsali, osobují si tutéž víru pro své odporující si výroky. Tak na př. vypráví talmud obšírně o věčných sporech kmenů Hillel a Schammai; ať už tu dělají z komára velblouda, ať už jsou to otázky nutné nebo ničemné, náhledy obou těchto škol si vždycky odporují. Přes to všechno ale praví talmud, že „obě jest slovo boží, i to, co učí Schammai, i to, co učí Hillel³⁾.“ Jinde odporují si náhledy opět, a na otázku, jak se má poznati zákon, dostaneme za odpověď⁴⁾: „Bůh všechna ta slova mluví, měj tedy uši jako trychtýř a srdce slyšící slova zapovídajících a dovolujících.“ Nebo-li prostě: „Ano, všechno to je slovem božím, vyber sobě podle přání svého, ať je-li to možné.“

Ať tedy v staré nebo v nové době ozve se šlechetný hlas z lůna rabinismu pro právo a pravdu, žid-talmudista není tím vázán, ana jsou všechna sobě odporující učení rabínů stejně božská. A proto bez okolků praví talmud, že „hřešiti jest dovoleno, avšak ať se hřeší ve skrytě⁵⁾.“

Jelikož tedy talmudští a i pozdější rabíni stejně božskými býti se domnívají, ba dokonce stejným způsobem prohlašují křiklavé protivy za slovo boží, promluvíme zde o všech těchto rabínech se stejnou šetrností i vyslyšíme jedněch jako druhých, an jsme si za úkol vytkli, některé hlavní části věrouky i mravouky židů-talmudistů seznati.

1) K Exodu 20, 1 f. 98 par. 31. — 2) Leb arje (Ben. 1650) f. 96. c. 4.; meg. amukk. f. 3. 2. of. 9; jalk. chad. f. 155 c. 1 n. 34 (Krakov 1595). — 3) Tr. Erubin f. 13 c. 2. — 4) Tr. Chagiga f. 3. 2. přijato do Rabboth v Bemidbaru 14 f. 210 (výklad k 4. knize Mojžíšově, který s bemidb. počíná, asi r. 300 po Kr. — 5) Tr. Chagiga f. 16, 1; Kiddusch f. 40, 1.

B.

Zkažená věrouka talmudisty.

1.

O b o h u.

Talmud dí: ¹⁾ „Den má 12 hodin. První tři hodiny sedí bůh a studuje zákony, druhé tři hodiny soudí, následující tři hodiny živí svět a poslední tři hodiny hraje s Leviathanem, králem ryb.“ „A v noci,“ připojuje Menachem, „studuje bůh talmud ²⁾.“ „Vysoké školy, jež bůh s anděly navštěvuje, otevřeny jsou ³⁾ zároveň také Ašmodaiovi, králi všech ďáblů, který denně na nebesa vstupuje, aby se tu učil.“ O Leviathanu praví talmud ⁴⁾, že v jeho tlamě prohání se zcela volně ryba 300 mil s délí, a že bůh, boje se, aby nesplodil Leviathan mnoho podobných obrovských nestvůr, které by ve světě všecko zničily, vyřezal ho, ženu mu odňal, zabil a nasolil, i chová ji připravenou co pokrm pro všechny spravedlivé v ráji. Hra s Leviathanem trvala však jen do zboření chrámu ⁵⁾. Od té doby nehraje bůh, ani netančí jako druhdy to byl s Eyou činíval, kterouž nádherně ustrojiv, vlastnoručně vlasy do vrkočů jí upravoval ⁶⁾. Od zboření ⁷⁾ chrámu pláče bůh, neboť velice se tím provinil. Tak hrozný jest tento hřích, tížící svědomí boha, že bůh, podle slov talmudu ⁸⁾, tři čtvrtiny noci probdí, jako lev řve a stále volá: „Běda mně, že jsem nechal dům svůj zpustošiti, chrám spáliti a syny své do zajetí odvléci.“ Bůh nemá od těch dob místa ve světě, jež dříve celý naplňoval, leč čtyry lokte s délí ⁹⁾ a ¹⁰⁾ je-li někým veleben,

¹⁾ Tr. Aboda sara f. 3. 2. — ²⁾ k Pent. f. 97. 3. p. 17; taktéž i Targum ke Cant. 10. — ³⁾ Tr. Gittin f. 68. — ⁴⁾ Tr. Aboda s. f. 3. a Baba 6. f. 74. 1. a 2. — ⁵⁾ A. a O. — ⁶⁾ Tr. Berach. f. 61. — ⁷⁾ Tr. Chagiga f. 5. 2. — ⁸⁾ Tr. Berach. f. 3. 1. — ⁹⁾ ibid. f. 11. 1. — ¹⁰⁾ Tr. Ber. 1. c.

kroutí hlavou a řekne: „Blahoslavený král, který chválen jest ve svém domově, co však zasluhuje otec, který posílá vlastní syny své do nejkrutějšího vyhnanství?“ Aby však každý pochopil hroznou lítost boha, třeba tu pověditi, že lev, dle něhož bůh řve, je obrovský lev z lesa Elai. Tohoto lva spatřiti chtěl kdysi římský císař; i přivedli jej, a ačkoliv byl ještě na 400 mil vzdálen stanu císařova, zařval tak hrozně, že všechny těhotné porodily nestvůry a zdi Říma se sesuly. Když pak vzdálen byl jen na 300 mil, zařval opět, a tu vypadávali lidem zuby z čelistí, a císař spadl s trůnu svého, prosil, aby rychle lva odvedli ¹⁾.

Vyhnaní židů oplakává bůh dle talmudu zvláště, neboť denně uroní dvě veliké slzy, které s tak strašným hlomozem dna mořského dopadají, že ohlas toho slyšán bývá od jednoho konce světa na druhý. Ba i zemětřesení povstávají následkem těžkého toho pádu božských slzí ²⁾. — Ostatně dokázal měsíc bohu, že neprávě udělal jej menším nežli slunce ³⁾. Také před přenáhlením není bůh chráněn, dostane-li jednou zlost, jedná nerozmyšleně ⁴⁾. — Přísahy bůh také zneužil; zpečetil přísahou veliké bezpráví, zapřisáhnuv se, že židé, kteří pouští táhli, nemají bráti podílu na věčném životě; na to hnedle přísahy litoval a upustil od ní ⁵⁾. Na jiném místě talmudu však prohlašuje se, že bůh musí špatnou přísahu jinou přísahou vykoupiti. Jistý židovský mudrc slyšel kdys, jak bůh volal: „Běda mi, kdo sprostí mne té přísahy ⁶⁾?“ A když to mudrc zdělal svým spolu-úředníkům, nadali mu oslů, proč že sám boha té přísahy nesprostil ⁷⁾. Ostatně stojí mezi oblohou a zemí mocný anděl, jmenem Mi, který boha všech jeho slibů a přísah sprostiti a rozřešiti může ⁸⁾. — Jako že bůh falešně přísahal, tak také podle slov talmudu lhal, aby mezi Abrahamem a Sarou mír zjednal: proč se k vůli míru a pokoji lháti, jak talmud dokládá ⁹⁾. Bůh jest příčinou všech hříchů na zemi, protože stvořil v člověku ¹⁰⁾ náklonnost k zlému, vedl osudem již lidstvo ku hříchu ¹¹⁾ a židy

1) Tr. Chollin f. 59. 2. — 2) Tr. Berach. f. 59. 1; Chagig. f. 5. 2. — 3) Tr. Chollin f. 60. 2; Tr. Schebaoth f. 9. 1. — 4) Tr. Aboda s. f. 2. 2. — 5) Tr. Sanh. f. 110. 2 — 6) Tr. Baba 6. f. 74. 1. — 7) ibid. — 8) Meg. amukk. f. 1. 4. — 9) Tr. Baba m. f. 87. 1. — 10) Tr. Berach. f. 32. 1. a 61. 1. — 11) Tr. Aboda s. f. 4. 2.

násilím donutil, aby přijaly jeho zákony ¹⁾. — Dle toho pochopujeme, že Davidovo cizoložství ²⁾, a křivdy synů Eliho ³⁾ nebyly podle talmudu hříchem.

2.

O andělech.

Některé anděle stvořil bůh hned druhý den, a ti zůstanou na věky, některé stvořil pátý den a ti zahynou ⁴⁾. „Ještě podnes tvoří bůh z ohně nové řady andělů, kteří bohu ke cti a slávě pějí“, jak talmud ⁵⁾ dí, „a zase zahynou.“ Celý houfec andělů spálil bůh malíčkem svým ⁶⁾. Každým slovem, které bůh pronese, stvořen jest anděl ⁷⁾. Nad 21.000 bylinami bdí 21.000 andělů ⁸⁾. Jorkem o sluje anděl krupobití, Michael jest knížetem vod, Gabriel knížetem ohně a uzrávání ovoce ⁹⁾. I dobrá a zlá láska, přízeň a milost, bázeň a mír, ptáci a ryby, větrové a divoké šelmy, léky, slunce, měsíc a hvězdy mají své zvláštní anděle, a každého z těchto andělů umí rabínové jmenovati ¹⁰⁾.

Dobří andělé jsou dle slov „orla synagogy“ dušemi nebeských těles; proto mají nebeská tělesa rozum, jimž poznávají a chápají ¹¹⁾. Hlavním zaměstnáním andělů v noci jest uspávání člověka ¹²⁾. Jinak modlí se za lidi, a člověk musí jich vzývati, avšak andělé, dle talmudu, nerozumí řeči syrské nebo chaldäiské, protože nemožno jazyky těmito prositi anděle za orodování ¹³⁾. Tato neznalost jazyků u andělů má ostatně přece jednu výhodu, neboť židé mají jednu znamenitou modlitbu, kterou jenom chaldäisky odříkávají, aby, jak talmud dokládá, výbornost této modlitby nevzbudila závist andělů ¹⁴⁾. Dle jiných rabínů znají andělé všechny jazyky, ale jazyk syrský a chaldäiský mají v ošklivosti, a proto modlitby v této řeči pronešené si nevšímají ¹⁵⁾.

1) Tr. Aboda s. f. 2; schabb. f. 88. — 2) Tr. schabb. f. 56. 1. — 3) ibid. f. 55. 2. — 4) Bechai l. c. par 7. r. 37. 4; Pirke El. cp. 4. a V. — 5) Tr. Chagiga f. 14. 1. — 6) Pesikt. rab. f. 36. 2 ff. — 7) Chag. — 8) M. amukk. f. 32. ef. 107. — 9) Tr. pesach. f. 118; Sanh. f. 95. (Raschi); ammudeha schibba f. 49. — 10) Berithmen f. 37. 1. — 11) Maim. More 2, 5. f. 61; také Bechai Pent. f. g. p. 1. — 12) Jalk. chad. f. 118. — 13) Tr. schabb. f. 12. 2 a Tes. — 14) Tr. Berach f. 3. 1. Tos. — 15) Jalk. chad. f. 117. 3.

3.

O ďáblech.

V pátek za šera večerního stvořil bůh ďábly. Jelikož ale na to brzo nastal sabbath, nezbylo pánu bohu tolik času, aby je přioděl a aby jim dal těla ¹⁾. Někteří rabínové tvrdí, že ďáblové nedostali těla za trest, protože nechtěli, aby člověk tělo obdržel ²⁾. Podstata ďáblů jest oheň a voda ³⁾; někteří ďáblové jsou také ze vzduchu, někteří ze země zrozeni; duše jejich jest z jisté hmoty, která pod měsícem se nachází a k ničemu užitečna není ⁴⁾.

Jiní ďáblové pocházejí od Adama. Adam jsa stížen kletbou Hospodinovou nechtěl obcovati s Evou, aby nesplodil s ní děti zloby a neštěstí; i objevily se dvě ženy ďáblovy, s kterými Adam nové ďábly splodil ⁵⁾. Dle talmudu plodil Adam 130 let s Lilithou, vznešenou ženou ďáblů, samé duchy, ďábly a noční příšery ⁶⁾. Ostatně i Eva rodila 130 let ďábly, jsouc přinucena býti ženou ďáblům mužského pohlaví ⁷⁾. Konečně jsou ďáblové sami mezi sebou plodní, praví talmud, množí se jako lidé, jí, pijí jako lidé a mnozí z nich umírají jako lidé ⁸⁾. Čtyry ženy známy jsou co ďáblíce, čili matky ďáblů; Šalamoun prý měl nad nimi moc, učiniv je svými děvkami ⁹⁾. Jedna z nich vychází ve čtvrtek a v sobotu za noci s 180.000 ďábly, — kteří všecko zničiti usilují. Žena tato a dcera její byly druhdy ženami ďábla Samiela ¹⁰⁾. Lilith, jedna z těch čtyř žen, stala se neposlušnou Adama svého chotě, za trest umře jí denně 100 vlastních dětí. Zároveň slíbili musela, že neusmrtí malé děti při spatření tří andělů ¹¹⁾. Lilith neustále řve, provázena jsouc 480 anděly záhuby. Jiná z těch čtyř žen tančí bez ustání s 479 zlými duchy ¹²⁾. Tak jako skrze Adama, povstávají i nyní ještě noví ďáblové, avšak vypravování o tom jest velmi ošklivé. Ostatně prý může člověk takové ďábly zabít, když na př. peče velkonoční mazance a hodně se při tom namáhá ¹³⁾. Ze smrtelných ďáblů vzal Noe některé do korábu, aby jich při životu zachoval ¹⁴⁾.

1) Jalk. chad. f. 107. u 27. — 2) ib. f. 115, 116. — 3) Nischm. chajm f. 117. 2. — 4) Tub. haar. f. 9. 2. — 5) Jalk. rub. n. 3. a Leda. — 6) Tr. Erubin f. 18. 2. — 7) Bechai par. 1. f. 16, 1; Nischim. ch. f. 114. 2. — 8) Tr. Chagiga f. 16. 1. — 9) Menachem. l. c. f. 33. 3. a mnoho rabínův. 10) Tr. pesach f. 112. 2. — 11) Seph. b. Sira f. 9. 1 a 2; emek. hammelech f. 84. 2. — 12) Jalk. chad. f. 108. 3. — 13) Hanhag. f. 16. — 14) Nischm. ch. f. 115. 3.

O tom, kde se ďáblové zdržují, vypravuje se: Některí sídlí ve vzduchu a způsobují sny člověka; jiní sídlí v propastech moře a běda, kdyby dostali se na svobodu! rozbili by svět; jiní zase sídlí v židech a způsobují jich hříchy¹⁾. Podle talmudu²⁾ tančí ďáblové také mezi rohamy z vody vystupujícího vola, a³⁾ u prostřed žen přicházejících z pohřbu nějakého. Rádi dlí prý ďáblové na blízku rabínů protože vyprahlé role po vláze žíznívá⁴⁾. Také na stromech ořechových bývají, pročez neradno spáti jest pod stromem ořechovým, an na každém jeho listu sedí ďábel⁵⁾. Dva proslulí ďáblové, A sa a A sa el bydlí v temných horách na východě. Od těchto naučili se Bileam, Job a Jethra čarám a kouzlům. Šalamoun pomocí jejich opanovával všechno ptactvo, všechny běsy a přinutil královnu Sabu, aby ho navštívila⁶⁾.

„Ze strachu před ďábly nikdo nechodí samotný na místech pustých, ani ne v čase přibývání, ani ne v čase ubývání měsíce; v noci nepozdravuj nikoho,“ poučuje talmud, „mohl by být ten, jehož zdravíš, ďábel sám. Časně ráno umyj si každý ruce, jelikož nečistý duch na nečistých rukou sedá“ — a jiných blbostí jest v talmudu do nekonečna. Jsou celé knihy o pověrách a kouzlech židovských spisův, a francouzský profesor magie, žid Eliphas Lewi, praví o talmudu, že jest to základ veškeré magie⁷⁾. Nebude od místa, zmíníme-li se jen o některých velkých kouzelnících talmudu. — Jeden ze zakladatelů talmudského židovstva dovedl zabít člověka a ihned jiného stvořit⁸⁾. Společně s jedním rabínem stvořil každý večer tříleté tele a snědl je⁹⁾. Jiný talmudský rabín byl zase tak šikovný, že z tykví a melounů dělal jeleny a srnce¹⁰⁾. Rabín Eliser dovedl ladem ležící pole tak zaříkati, že ihned obrostlo tykví¹¹⁾. Rabín Jannai proměnil vodu v samé štíry, a ženu v osla, na němž pak jezdíval do trhu¹²⁾. Praotec Abraham provozoval také řemeslo kouzelnické a učil jemu i jiné¹³⁾. Na krku měl drahokam, kterýmž všechny nemoci zažehnával, všechny churavé uzdravoval¹⁴⁾. Rabínové

1) Bechai l. c. p. 17. f. 90. 1. — 2) Tr. pes. f. 112. 2. — 3) Jore deah n. 343 ff. — 4) Tr. Berach f. 6. 1. — 5) Jalk. chad. f. 108. 2. — 6) Emek ham. f. 68. 1; f. 132. 3. — 7) Eliphas, hist. de la magie p. 46. (Paris 1860). — 8) Tr. Sanh. f. 65. 2; Tr. Megilla f. 7. 2. — 9) Sanh. ib. — 10) T. Jer. Sanh. cp. 7. — 11) Tr. Sanh. f. 68. 1. — 12) ib. f. 67. 2 a tr. Šoph. f. 13. — 13) Tr. Sanh. f. 91. 1. — 14) Tr. Baba 6. f. 16. 2.

talmudští měli však drahokam, kterýmž mrtvé křísili: jistý rabín, vypravuje talmud, ukousl hadu hlavu a když se ho pak drahokamem dotknul, had opět obživnul; ba i pečení ptáci obživli a uletěli, jakmile se jich dotekl zázračným tím kamenem ¹⁾.

4.

Tajemství.

Rabín Fabius z Lyonu pravil ve své novoroční židovské řeči r. 1842 ²⁾, že židovské náboženství má přednost před křesťanským a jiným náboženstvím proto, že je bez tajemností; v židovském náboženství je prý všecko čistý rozum a všecko úplně objasněno, u křesťanů naproti tomu platí však: „Rozum mlč, bláznovství mluv!“

Talmud praví mimo jiné, k čemuž i ostatní, co už bylo pověděno, můžeme opakovati, že když byl bůh všečen prach světa smetl na jednu hromadu, uhnětl z něho hrudu, kteráž byla člověk, ale s dvěma obličejí, což bůh ve dvě rozdělit, i povstal Adam a Eva ³⁾. Adam byl tak veliký, že hlavou dotýkal se oblohy, a když ulehl, dosahoval od nejzazšího západu až k nejzazšímu východu ⁴⁾. Zároveň utvořil bůh pro Adama otvor, kterým by viděl z jednoho konce světa na druhý ⁵⁾. Když ale Adam zhřešil, učiněn jest tak malým jako obyčejní lidé ⁶⁾.

Og, král Basánský, o němž bible vypravuje, dostal jméno své od velkonočních mazanců, hebrejsky „ugga“ zvaných, protože viděl Abrahama při pečení těchto mazanců ⁷⁾. Když přišla potopa světa, zachráněn jest král Og s jediným jednořozcem jda těsně podle archy Noemovy, neboť byla voda kolem archy studená, ostatně ale vařící ⁸⁾. Og spotřeboval denně 2000 volů, 2000 kusů zvěřiny a 1000 mázů nápoje ⁹⁾. Když Israel přišel do Basány, uslyšel Og, že tábor jeho prostírá se tři míle s délí, i nemeškal, utrlh tři míle veliký kus skály, naložil si jej na hlavu a spěchal na Israelské. Bůh však seslal mravence, kteří

1) Baba b. f. 74. 2. — 2) Offrande au Dieu de l'Univers par Fabius, Lyon 1842. — 3) Tr. Sanh. f. 38. 1 a 2; Berach. f. 61. 1; Erubin f. 18. 1. — 4) Tr. Sanh. f. 38. 2. — 5) Tr. Chagiga f. 12. 1. — 6) ib. — 7) Tr. Nidda f. 61. 1. Tes. — 8) Tr. Seb. f. 113. 2. — 9) Tr. Soph. f. 14. 4.

do té skály otvor vyhlodali. Ogovi spadla na to skála kolem krku a zuby zarostly mu pak dolejší čelisti až do té skály tak, že nemohl nikdy více krk z ní vyprostiti. Na to přišel Mojžíš, vzav deset loket dlouhou sekeru, vyskočil deset loket do výše, uhodil Oga do kotníku a zabil ho¹⁾. A přec dostal se král Og dle slov téhož talmudu živ a zdráv do ráje²⁾. Přes to všechno ale praví talmud opět, že rabín Jochanan našel hnát veliký tak, že podle něho tři míle cesty běžel, aniž by byl konce doběhl; hnát ten náležel králi Ogovi z Basány³⁾.

Abraham jedl a pil, dle podání talmudu, za 74 jiných; proto byl také silen jako 74 osoby dohromady⁴⁾. Avšak proti králi Ogovi byl přec jen pravým komárem, jak hned uvidíme. Králi Ogovi vypadl jednou zub, Abraham zdvihl jej, vydlabal si v něm úplné lože; rabíni ale hádají se mezi sebou o to, vydlabal-li Abraham skutečně ze zubu Ogova lože nebo vlastně jen stolicí⁵⁾.

Taková tajemství víry arci křesťané nemají ve skutečnosti ani v obraze, ač také kolébka jejich stála na východě.

5.

O duších.

Veškeré duše lidské, které potrvají až na konec světa, stvořeny jsou v šesti dnech po stvoření světa⁶⁾; pak⁷⁾ uložil je bůh v nebeské klenotnici, odkudž puštěny budou od boha, jak „všichni israelští mudrci učí,“ dříve, nežli matka člověka porodí⁸⁾.

Podle „všech židovských učitelů⁹⁾“ ale stvořil bůh¹⁰⁾ 600.000 duší židovských, protože každý verš v bibli 600.000 výkladův obsahuje a každý výklad jedné duše se týká. Židovské duše mají tu přednost před jinými, že jsou částí boha, následně z božské podstaty, tak jako syn z podstaty svého otce¹¹⁾. Proto milejší a příjemnější jest bohu jedna duše židovská, nežli všechny duše jiných národů ve světě dohromady, an duše těchto

1) Tr. Eerach f. 54. 2. — 2) Tr. Derech erez. f. 20. 3. — 3) Tr. Nidda f. 24. 2. — 4) Tr. Soph. f. 14. 4. — 5) ib. — 6) Nischim. ch. f. 70. 2. — 7) Raschi k Tr. Chag. f. 5. 1. — 8) Nischim. f. 72. 1. — 9) Bodenschatz 3. 135. — 10) Jalk. chad. f. 155. 1. — 11) Scheftal. f. 4; schen eluch. hab. f. 262. 3 a mnoho rabínů.

lidí v ďáblu mají vznik¹⁾, a takovými dušemi jsou jako duše hověd a zvířat vůbec²⁾. Talmud praví, že semeno cizincovo, který není židem, jest semeno dobytčí³⁾.

V den sabbathu, dí talmud, obdrží žid ještě jednu duši k své první⁴⁾; druhou touto duší, praví Raschi, zvětšuje se chuť k jídlu a pití u člověka⁵⁾.

Po smrti stěhuje se duše židovská do jiného těla, any duše umírajících rodičů oživují tělo dítěte, jež matka z mladšího pokolení pod srdcem nosí⁶⁾. — Kain měl tři duše, jedna přestěhovala se do Jethroa, druhá do Kore, třetí do Egyptana, kteréhož Mojžíš zabil⁷⁾. „Duše Japhetova vešla do Samsona, duše Tareova do Joba, duše Evina do Isaaka, duše záletnice Rahab do Heber, duše Jaelova do Eliho⁸⁾, a duše Esauova,“ dí veliký Abarbanel, „vešla do Krista!“ Duše Esauova, o němž talmud učí⁹⁾, že byl vrah a cizoložník!

Bezbožní židé, kteří na př. israelitu zabili nebo židovské víry se zřekli, přestěhují se po smrti do rostlin a zvířat, pak trestání budou dvanácte měsíců v pekle; na to opět znovu stvoření stěhovati se musí pro polepšení nejdříve do mrtvých věcí, do zvířat, do pohanů a konečně opět do židů¹⁰⁾. Stěhování duší jest zařízením božského milosrdenství proto, aby celý Israel věčného života účasten býti mohl¹¹⁾.

6.

O ráji a o pekle.

.V ráji, praví talmud, jest vůně výborná, neboť Eliáš posypal kdysi plášť rabínův listy se stromů nebeských, a když rabín opět plášť oblekl, neztratila se vůně ta, tak že prodati mohl plášť za 150 říšských tolarů¹²⁾. V nebi, jak už známo, požívají spravedliví nasoleného masa z ženy Leviathanovy; mimo to požívá se tam dle talmudu¹³⁾ maso z velikého divokého vola,

1) Schefa t. f. 4. 2; Menachem p. 53. f. 221. 4. — 2) Jalk. chad. f. 154. c. 2. n. 7. T. nesch. — 3) Tr. Jebam. f. 94. 2. Tos. — 4) Tr. Taanith f. 27. 2. — 5) K. Taan. l. 5. — 6) Nischm. ch. f. 159. 2; 160. 12, 4. maam. — 7) Jalk. rub. n. 9. Gilg. — 8) ib. n. 18. 24. 61. 1; jalk. chad. f. 127. 3; f. 3. 2. n. 8. T. adam; Abarb. k. Is. f. 54. 3. 20. — 9) Tr. Baba b. f. 16. 2. — 10) Emek. ham. f. 16. 2 ep. 3. T. schaar tik. hat. — 11) Abodath hak II f. 48. 2. Nischm. ch. f. 163. 2. 4. maam. — 12) Tr. Baba m. f. 144. 2. — 13) Tr. Baba b. f. 74. 2.

který den co den 1000 hor spase; pak tam připravují vždy velikého lahodného ptáka, a čtvrtým pokrmem jsou nad míru tučné husy¹⁾. Za nápoj slouží v ráji velmi staré, znamenité víno, které od prvních šesti dnů stvoření světa uschováno jest²⁾.

Však jen učenci, to jest židé, dí talmud, dostanou se do ráje, bezbožní přijdou do pekla³⁾, kdež není nic než hniloba a kal, pláč a temnota, v každém oddělení pak 6000 beden a v každé jednotlivé bedně 6000 sudů naplněných žlučí⁴⁾. Peklo jest šedesátkrát tak veliké jako ráj⁵⁾, neboť veškerí neobřezanci, zejména křesťané, kteří prsty svými sem a tam pohybují (kříž dělají), a zároveň také turci, kteří pouze ruce a nohy, ne však srdce umývají, musí do pekla⁶⁾, kdež věčně zůstanou⁷⁾.

7.

0 mesiáš.

1. Přejde-li mesiáš, dí talmud, ploditi bude země mazance a vlněné šatstvo, také pšenici, jejížto zrno bude tak veliké jako ledviny z největšího vola⁸⁾. Mesiáš navrátí židům královskou správu, jemu sloužiti budou všichni národové a všechna království jemu poddána budou⁹⁾. Pak míti bude každý žid 2800 pacholků¹⁰⁾ a 310 světů¹¹⁾. Avšak předcházetí bude mesiáše válka veliká, v níž dvě třetiny všech národů zahynou, tak že židé za sedm let nebudou ani moci spáliti všechny dobyté zbraně¹²⁾. I „orel synagogy“, Maimonides¹³⁾, věří v pozemské panství světové. Starým nepřátelům Israelských růsti budou z úst zuby 22 lokte dlouhé¹⁴⁾.

Od všech národů přijímati bude mesiáš dary, jen od křesťanů nevezme jich¹⁵⁾. Židé zbohatnou nesmírně; neboť všech pokladů světa dostane se jim; klenotnice otevře se jim tak veliká, že 300 oslic bude třeba, aby nesly klíče a zámky

1) Tr. Baba f. 73. 2. — 2) Tr. Sanh. f. 99. 1. — 3) Tr. Chagiga f. 15. 1; Erub. 19. 1. — 4) Reschith chokm. f. 37. 2. — 5) Tr. Taan. f. 10. 1. — 6) Zeror h. par. Told. Jizch. f. 27. 2; Bechai l. c. p. 6. f. 34. 4. a p. 51. f. 220; Abarbanel, masch. Jesch. f. 19. 4. — 7) Talm. Tr. rosch. hasch. 17. 1; Bechai l. c. f. 171. 3. p. 38. — 8) Tr. Kethub. f. 111. 2; schabb. f. 30. 2. — 9) Tr. Schabb. f. 120. 1; Tr. Sanh. f. 88. 2; 99. 1. — 10) Jalk. Schim. k Is. f. 56. 4. n. 359; Bechai l. c. f. 168 p. 37. — 11) Tr. Sanh. f. 101. I. — 12) Majene jesch. f. 74. 4; 76. 1; Abarb. maschm. J. f. 49. 1—3. — 13) K. tr. Schabb. l. c. — 14) Oth. Akib. a Schin. — 15) Tr. pes. f. 118. 2. a mnoho rabínů.

od vrat¹⁾. Veškerí národové přistoupí potom na víru židovskou, ale křesťané nebudou účastni milosti této, nýbrž z úplna vyhlazeni budou²⁾, protože z ďábla mají původ svůj³⁾.

2. Co říše mesiášova takto potvořována jest choutkami pozemskými (jako za časů Ježíšových), nakládá se s pravým mesiášem tak, že stydno jest křesťanu to vysloviti. Jest to skutečně přes příliš, že žid v zemích křesťanských žijící, veřejně tupiti a hanobiti smí vykupitele, a nazývati ho modlou zplozenou ve smilství, zplozenou v cizoložství⁴⁾.

1) Tr. pes. f. 119; tr. Sanh. f. 110; Bechai l. c. p. 16. f. 62. 4. — 2) Tr. Jebam. f. 24. 2; tr. aboda s. f. 3. 2; Abarb. maschm. J. f. 65; Bechai l. c. 85. 3. a m. j. — 3) Zeror ham f. 125. 2. — 4) Fabius, offrande l. c. dle talm. (Am. Ben.) tr. Sanh. f. 67 a f. 107; tr. Kalla f. 18; Raschi k Schabb. 104. 2. Dle talmudu (Ben. Am.) provozoval prý Kristus také kouzelnictví (tr. Sanh. f. 43. a 107.) a tropil modloslužbu (tr. Sota f. 47 a schab. f. 104) atd. Srovnej zároveň dotýčná místa v Renanově spisu „Život Krista“ (od židovského učence dra. Neubaura).

C.

Zkažená mravouka židů-talmudistů.

1.

O bližním.

„Israelité jsou bohu milejší nežli andělé“ ¹⁾, praví talmud. „Kdo dal by poliček židovi, tak jakoby poličkoval božskou velebnost“ ²⁾; a ostatní rabínové praví, jak jsme se již byli dříve zmínili, že žid je z boží podstaty, jako syn z podstaty svého otce. Proto hoden jest goj smrti ³⁾, uhodil-li žida. „Kdyby nebylo židů,“ dí talmud, „nebylo by žádného požehnání na zemi ⁴⁾, ba ani světla slunečního, ani deště ⁵⁾, krátce národové světa nemohli by žítí bez židů“ ⁶⁾. „Jsouť ve všem a všude podstatní rozdílové,“ rostliny a zvířata nemohou dařiti se bez péče lidské, a jako člověk povznešen jest nad zvířaty, tak povznešení jsou židé nade všemi národy světa ⁷⁾. Semeno cizincovo, který není židem, jest semeno dobytčí,“ praví dále talmud ⁸⁾. Pojem cizince (nochrin) a nežida, jest dle rabína Krónera tentýž ⁹⁾. Každý neobřezaný jest podle talmudu cizinec a cizinec a pohan jest totéž ¹⁰⁾. A dále učí talmud: „Hroby gojů nezneuctí Israel, protože Israelité jediné jsou lidmi, ostatní národy mají povahu zvířat“ ¹¹⁾. Ba, podle talmudu jsou všickni neobřezanci psi, neboť dokládá k exodu 12, 16, kde řeč je o zasvěcených svátcích, že určeny jsou pro Israel a ne pro cizince, ne pro psy ¹²⁾. Rabín Nachman opakuje to ve formě

1) Tr. Chollin. f. 91. 2. — 2) Tr. Sanh. f. 58. 2. — 3) ibid. — 4) Tr. Jebam. f. 63. 1. — 5) Bechai k pentat. p. 34. f. 153. 3. — 6) Zeror. h. f. 107. 2. — 7) ib. f. 101. 2. — 8) Tr. Jebam. f. 94. 2. Tos. — 9) Srovnej Krónerův list 1, 47. — 10) Tr. Berach. f. 47. 2; tr. Gittin f. 70. 1 a tr. Aboda Š. f. 26. 2. Tos. stíhají goj a nochrin co synonyma. — 11) Tr. Baba m. f. 114. 2. — 12) Tr. Megilla 7. 2.

poněkud změněné a praví: „Pro vás, ne pro goje, pro vás, ne pro psy ustanoveny jsou svátky zasvěcené“ ¹⁾. Nejinak povídá i Raschi k exodu 12, v benátském vydání, kdežto v amstersdamském pentateuchu (pět knih) poznámku „ne pro psy“ postrádáme. Ne pouze psem, ale také oslem ²⁾ jest každý nežid, a Abarbanel dí: „Národ vyvolený hoden jest života věčného, ostatní národy však dlužno stavěti na roveň s osly ³⁾. Příbytky gojů jsou příbytky zvířecí ⁴⁾. Ben Šira odpověděl prý, když mu Nabukadnezar dceru svou nabízel za manželku: „Jsem člověk a nikoli hovado“ ⁵⁾. Veliký Menachem ⁶⁾ dí: „Israelité jsou lidé, ostatní národové nejsou lidé, protože duše těchto pochází z ducha nečistého, duše židů pak z posvátného ducha božího. Jalkut ⁷⁾ píše v témže smyslu: „Israelité zovou se lidmi, modloslužebníci ale (k nimž patrně křesťané náleží, protože „modlu“ zbožňují) pochází z ducha nečistého a jsou prasata.“ Abarbanel učí, že žena eizra, která není dcerou israelskou, jest dobytče ⁸⁾.

Podle toho nesmí domnívati se ostatní lidstvo, které není židovské, především ale židé odpadlí, k nimž i Kristus náleží, protože se přidržel modloslužby a mnohé jiné k ní svedl ⁹⁾, že žid považovati je bude za své bližní. K zvířeti nechováme lásku k bližnímu. Zatvrzelý hříšník dojdíž trestu. Pohan nestavší se židem, a křesťan zůstavší věren Kristu, oba jsou ze stanoviska židovského nepřátelé boží a nepřátelé židů. Proto dí talmud, že slova bible: Prchlivosti není při bohu žádná (Isaiáš 27, 4) platí o židech a jiná slova bible: „Mstitel jestiž Hospodin zuřivý“ (Nachum 1, 2), že platí o ostatních národech světa ¹⁰⁾. Jmeno „Sinai“ značí podle talmudu ¹¹⁾ nenávisť Hospodinovu na národy světa sestoupivší. Proto praví talmud, že o všech národech platí věta: „Nemáš prokazovati jim přízně nižádné“ ¹²⁾! A jinde ¹³⁾: „Zakázáno jest smilovati se nad člověkem nerozumným.“ Tak vypovídá i rabín Gerson ¹⁴⁾: „Spravedlivým nepřisluší smilovávat se nad zlými;“ a Abarbanel ¹⁵⁾: „Není

1) f. 60. 4. par. Bo. — 2) Tr. Berach 25. 2. — 3) 4. f. 230. 4. — 4) Leb. tob. f. 46. 1. — 5) Šira f. 8. 2. — 6) L. c. f. 14. 1. par. 1. — 7) Jalk. rub. f. 10. 2. — 8) Matk. h. in p. tavo. — 9) Aboda s. 26. 2. V. a na hoře B. 7. — 10) Tr. aboda s. f. 4. 1. — 11) Tr. schab. f. 89. 1. — 12) Tr. Jebam. f. 123. 1. pisk. Tos. 23. — 13) Tr. Sanh. f. 92. 1. 14) K. 1. knize kr. 18. 14. — 15) Mark. ham. f. 77. 4.

dobře býti milosrdným k nepřátelům.“ Dle talmudu smí spravedliví, přátelé a příbuzní Hospodina šiditi a podváděti bezbožné, protože psáno jest: „Naproti čistému čistým buď, naproti nepravému nepravý ¹⁾. „Jako mouřenín liší se od ostatních,“ praví rabbi Eliser ²⁾, „tak liší se Israel od národů světa dobrými skutky svými.“ „Proto zapovídá se,“ dí talmud ³⁾, „pozdravovati bezbožného.“ Pravou perlou jest věta: „Člověk vždycky lstivým buď v bázni boží ⁴⁾, pročez, pozdravujte cizinců, kteří nejsou židé k vůli míru a pokoji, abyste stali se váženými a nebyli odpornými ⁵⁾.“ „Přetvářka,“ praví Bechai ⁶⁾, „dovoluje se v tomto ohledu. Člověk (rozuměj žid) staviž se naproti bezbožnému (nežidovi) zdvořilým, cti jej, ubezpeč ho svou láskou; to všecko dovoleno jest, dokládá Bechai, uzná-li toho žid potřebu a bojí-li se; jinak je to hříchem; neboť talmud učí ⁷⁾: „Dovoleno jest na tomto světě bezbožnému pochlebovati. Národové světa ale, to jest všichni nežidé, jsou bezbožní, neboť všecko dobré co činí, všecky almužny, jež dávají, všecko milosrdenství, kteréž prokazují, praví talmud ⁸⁾, jest jim hříchem a činí to jen z té příčiny, aby se udělali velikými. Patrně, neboť všichni neobřezanci jsou dle talmudu pohané, bezbožní a zlosynové ⁹⁾. Obřezání u Turků není podle slov talmudu to pravé ¹⁰⁾. Proto může žid bezbožným dobře činiti, jich nemocně navštěvovati a mrtvých pochovávat, jak dí talmud, ale — jen k vůli míru, aby jemu nebylo ublíženo ¹¹⁾.

2.

O vlastnictví.*a) Světovláda.*

Israel a božská velebnost znamenají totéž, i patří tedy židům celý svět. Talmud praví výslovně: „Trkne-li židův vůl vola cizincova, jest žid bez viny; trkne-li však cizincův vůl vola židova, zaplatiž cizinec škodu tím povstalou. Neboť písmo dí: „Bůh povstav, změřil zemi i odevzdal všecky goje židům;

1) Tr. Baba b. f. 123. 1; tr. Megilla f. 13. 2. — 2) Pirke cp. 53. — 3) Tr. Gittin f. 62. 1. — 4) Tr. Berach. f. 17. 1. — 5) ib. a tr. Gittin f. 61. 1. — 6) Kad. hak. f. 30. 1. — 7) Tr. Sota f. 41. 2. — 8) Tr. Baba b. f. 10. 2. — 9) Tr. Nedarim. f. 31. 2; pes f. 92. 1 — 10) Tr. Aboda s. f. 27, 1. Tos. — 11) Tr. Gittin f. 61. 1.

bůh poznal sedmero zákonů synů Noemových a protože neplnili jich, povstal a odevzdal majetek jejich židům¹⁾." Synové Noemovi jsou dle talmudu a dle rabínů všickni národové světa na rozdíl od synů Abrahamových²⁾. Rabbi Alba praví, že bůh dal židům moc nad hrdlem a statky všech národů³⁾. A talmud vypovídá na to⁴⁾: „Ukradne-li syn Noemův halír, budiž usmrcen;“ a: „Zakazuje se synům Noemovým loupiti, a ač jest to způsob nejvyšších kněží, studuje-li syn Noemův sedmero zákonů⁵⁾, proto přec nezabráníš mu jinak krádež, než-li když ho zabiješ⁶⁾. Naproti tomu dovoleno jest židům⁷⁾ činiti bezpráví gojům, protože psáno jest: Svému bližnímu neukřivdíš, a ne: gojům neukřivdíš. Oloupiti goje dovoluje se podle talmudu⁸⁾. „Nebudeš utiskovati nádeníků svého bratra, ostatní jsou vyjmuti“⁹⁾. „Rabbi Aschi,“ praví talmud, „viděl révu vinnou a na ní hroznů hojně, i pravil služebníku svému: Jdi, přines mi hrozen, náleží-li réva gojimovi, patří-li židovi nepřinášej ji¹⁰⁾.“ Příkazání „nepokradeš“ znamená, dle „orla“ Maimonida, že nemá okrádán býti žid¹¹⁾. A jinde¹²⁾ dodává týž „orel“, že jinověrce dovoleno jest okrádati. Zcela podle pravidla, an celý svět náleží židům, není tedy krádež krádeží. A řekne-li tedy talmudista: krásti jest hřích, vždycky myslí sobě, že žid krásti nemůže, že bere si to, což jeho jest; rozumí se, nakolik je mu to možno, jak daleko jeho moc sáhá. Rabín může říci: okrásti žida a okrásti goje, obé zakazuje se, avšak myslí si, že nemůže býti řeči o nějakém okradení goje. Pfefferkorn má úplně pravdu, povídá-li: „Majetek křesťanů jest dle talmudu opuštěný majetek, jako písek v moři a první, kdo si jej vezme, jest jeho vlastníkem¹³⁾.“

b) *Podvůd.*

Talmud vykládá: „Goje můžeš ošiditi a olichvařiti; prodáš-li však něco svému bližnímu, nebo koupíš-li od něho, tu nesmíš bratra ošiditi¹⁴⁾.“ „Pře-li se žid o něco s jino-

1) Tr. Baba. k. f. 37. 2. f. — 2) Tr. Megilla f. 13. 2; Schek. f. 7. 1; Sota f. 36. 2; Kad. hak. f. 56. 4; Bechai k genes. 46. 27. f. 56. 1. — 3) Seph. Jk. 3, cp. 25.; it. Jalk. Schim. k Hab. f. 83. 3. n. 563. — 4) Tr. Jebam. f. 47. 2. — 5) Sanh. f. 59. 1; Aboda s. f. 3. 1. Tos. — 6) Tr. Aboda s. f. 71. 2. Tos. — 7) Tr. Sanh. f. 57. 1. Tos. — 8) Baba m. f. 111. 2. — 9) ib. — 10) Tr. Baba k. f. 113. 2. — 11) Seph. miz. f. 105. 2. — 12) Jad. chas. 4, 9, 1; a Raschi k levit. 19, 11. — 13) Dissert. philol. p. 11. — 14) Tr. Baba m. f. 61. 1. Tos.; tr. Megilla 13. 2.

věřcem," praví talmud, „necht nechá vyhráti bratra a řekne cizincovi: tak káže to náš zákon (zde je řeč o zemi, v níž židé panují); jsou-li zákony národův židovi příznivy, pak nech opět bratra vyhráti a řekni cizincovi: tak káže váš zákon; neplatí-li jedno ani druhé, tu židův soupeř tak dlouho pletichami a úklady trápen a soužen buď, až veškeren zisk židovi zůstane.“ Na to následují slova Ismailova, dle nichž Akiba učil, že hleděti se musí k tomu, aby žid nebyl při skutku přistihnut, aby židovství a židovské náboženství nebylo rozkřičeno ¹⁾. Rabbi Samuël, největší patriarcha talmudu, praví, že dovoleno jest goje podvésti, i dokládá, že sám prý jednou koupil od goje zlatou láhev za čtyry drachmy, protože goj láhev tu měl za mosaznou. K tomu ke všemu ještě strhl prý mu jednu drachmu. Rabbi Kahana koupil od jednoho goje 120 sudů vína za 100; jiný rabín prodal gojimovi palmy na rozštípání a poručil svému čeledínovi, aby šel a z kmenů uzmul; goj, že sice ví mnoho-li jich je, neví ale jak silny jsou ²⁾. Vybroušená chystrost jest to, co praví rabbi Mose ³⁾. Počítá-li goj a zmýlí se, necht řekne žid, že o tom neví; avšak goje zmýliti, není radno, proto že by mohl zúmyslně chybiti a tak jen žida zkoumati.“ Starý rabbi Bréntz píše ⁴⁾: „Když židé celý týden proběhali a brzo zde a brzo zas onde křesťana ošidili, sejdou se o šábesu i chlubí se svými klukovskými koušky řkouce: „Vyrvati by se mělo gojimovi srdce z těla a zabit měl by býti nejlepší z křesťanů“, — rozumí se, dalo-li by se to dělat.

c) *Nalezené věci.* —

„Kdo gojimovi navrátí ztracenou věc, tomu bůh neodpustí,“ praví talmud ⁵⁾. „Zakázáno jest gojimovi ztracenou věc navrátiti ⁶⁾. Proto také učí Mose ⁷⁾: „Kacířům, modloslužebníkům a všem, kdož sabbath znesvěcují, nesmí se ztracený majetek navrátit.“ A oslavovaný Raschi dokládá ⁸⁾: „Kdo gojimovi navrátí ztracenou věc, staví goje na roveň židovi.“ „Orel“ Maimonides dí ⁹⁾: „Kdo jinověrci vrátí ztracené vlastnictví,

1) Tr. Baba k. f. 113. 1. — 2) Ib. — 3) Seph. miz. g. f. 132. 3. — 4) Strana 21. — 5) Tr. Sanh. r. 76. 2; tr. Baba k. f. 113. 2. — 6) Tr. Joma f. 88. 4. pisk. Tos. 62. — 7) l. c. f. 132. 3. — 8) K trakt. Sanh. l. c. — 9) Jad. ch. 4. 11. 3. f. 31. 1.

hřeší, neboť sesiluje tím moc bezbožných.“ A rabbi Jerucham praví ¹⁾: „Má-li goj zástavu židovu v rukou, na kterouž mu goj peníze půjčil a ztratí zástavu tu, nesmí ji žid gojimovi navrátit, našel-li ji; neboť přestává tu všecken závazek, proto že žid byl nálezcem. Kdyby ale nálezce řekl, že k vůli jmenu božímu chce gojimovi ztrátu navrátiti, pak nechť se mu řekne: chceš-li jmeno boží posvětiti, posvěť je tím, co tobě náleží.“

d) *Lichva.*

Zákon boží zavazuje zámožné, aby nemajetným buď udíleli dary (almužny), buď aby jim půjčovali. Půjčka jest přenechání upotřebitelné věci k spotřebě, při čemž zavázán jest dlužník v určitý čas za spotřebovanou částku něco v stejné hodnotě a v stejném množství odevzdati. Nespravedlivé jest, žádati na dlužníkovi, aby navrátil více, nežli mu bylo půjčeno. Žádati víc jest lichva.

Za časté ale stane se, že věřitel, nemá-li půjčku doma, utrpí škodu, nebo odřící se musí užitku, který by mu z té půjčené částky vyplynul; toto stává se zejména s penězi, které obchodem rostou a se množí. V případě tomto smí půjčující žádati něco víc nežli půjčil, proto že více dal. Toto „víc“ jest spravedlivý úrok, pokud nepřesahuje částku užitku, který mohl věřitel půjčkou tou vyzískati. Jinak jest to lichva. Před bohem jest bez odporu lichvou, může-li se obchodem vytěžiti na př. 5 až 6 procent a žádá-li se za stejných poměrů víc; neboť půjčující žádá tímto více, než-li by mu kapitál dle stavu tržního vynesl; požadavek jeho přesahuje skutečnou plodnost kapitálu a jen velikou nouzí nutkán, dal by mu bližní tuto lichvu. Za užitek, který věřitel dlužníkovi zároveň s půjčkou dal, směl žid bráti úroky i od žida i od křesťana. V starém zákoně měli židé od boha zvláštní povolení, dle něhož směli na nežidech žádati ještě jakousi částku za upotřebení půjčených věcí. Mojžíš dovolil, aby židé za pouhé upotřebení půjčky brali přiměřený úrok od jinověrců. „Cizímu půjčíš na lichvu.“ (Deut. 23, 20.) Naproti tomu ale učí celá

¹⁾ Seph. mesch. 51. 4.

řada „neomylných“ rabínů, že Mojžíš řekl: „Ty máš půjčiti cizímu na lichvu.“ „Orel“ Maimonides píše: „Bůh přikázal nám, abychom gojům půjčovali na lichvu a sice teprv pak půjčili, chteli lichvu dáti, tak že vlastně gojimovi nepomůžeme, nýbrž jemu škodu způsobíme i u věci takové, kde nám užitečným jest; židovi však toto činiti nemáme.“ (Seph. mizv. f. 73. 4). Slovo Mojžíšovo (Deut. 23) jest rozkazem. (Psikta rab. f. 80. 3 Teze). Nejinak dí talmud: „Zakazuje se půjčovati gojům bez lichvy, na lichvu dovoluje se půjčovati.“ (Tr. Aboda s. f. 77. 1. pisk. Tos. 1.). Levi (k Pentat. f. 234. 1. Teze) a jiní vypovídají totéž.

Za takového překroucení sv. písma byl jen jediný krok k nespravedlivému požadování velikých úroků za pouhé upotřebení půjčky a za půjčku, při níž půjčil věřitel zároveň také užitek. Slavný Bechai praví, že Mojžíš nepřiměřenou lichvu zatracoval a že židé o tom věděli, i píše v ohledu tom: „Rabíni, blahé paměti, pravili, že smí se bráti jenom tolik úroků od goje, mnoho-li žid k živobytí zapotřebí má.“ (K. Pentat, f. 213. 4 Teze.) Avšak duchem protiv posedlý a u vědomí své neomylnosti, povídá týž Bechai ihned něco o židu odpadlíkovi, tedy o jinověrci vůbec: „Život jeho jest v rukou tvých, Israeli, tím více tedy ale jeho peníze“ (ib. 214. 1), což zřejmě opravňuje žida k neobmezenému vybírání lichvy, k zlodějství a k loupeži. Talmud dí: „Samuel pravil, že mudrci (rozuměj: učení rabíni) smí mezi sebou půjčovati na lichvu. Proč, když vědí, že se lichva zakazuje? Lichva jest dar, který dlužník věřiteli jako na poděkování za půjčku udílí. Samuel řekl k Ihimu: „Půjč mi 100 liber pepře za 120 liber, což přijmi jako dar, jímž dík ti vzkazuji.“ Rabbi Jehuda dí, „že dovoluje se židovi, aby půjčil na lichvu svým dětem a domácím, aby zvěděli, jak lahodí lichva.“ (Tr. Baba m. f. 75. 1). Tu nemluví se o dovolené lichvě, kde povídá se o zákazu lichvy, kterýž dal Mojžíš všem židům, ani učitele nevyjímaje. Jedná se tu tedy o nespravedlivou lichvu a sice nejprve pro případ pouhé spotřeby, jak poznati lze z příkladu o pepři, za druhé jedná se tu o velké, vysoko nad hodnotu výšroubované lichvě, jak toho oněch dvacet procent pepře dokazuje; za třetí jedná se tu o hřích spáchaný

licoměrným použitím názvu „dar“. proto že Mojžíš lichvu za pouhé upotřebení půjčky žádati židům vůbec, tedy i pod zdánlivým titulem „daru“ zakázal, krátce proto že zatratil i lichvu skrytou, t. j. tajné hřešení: a konečné jest to nestydatě promyšlené vyučování lichvě u židů; neboť když jeden rabín druhému slíbil nedovolený úrok 20 procent, „an to správné a slušné jest“, jakž teprvé hleděti budou k tomu, aby děti jejich nabyly chuti k vydírání nespravedlivých úroků z a p o u h o u s p o t ř e b u.

Staloť se tak nedávno, že jistý ubožák upsati musel za 70 tolarů hned celých 100 a z těchto 100 ještě 8 proc. úroků ¹⁾.

Rabbi Kroner l. c. 2, 37 těší se tím, že státníci doby naší zcela jiné ponětí mají o lichvě, než-li ono tuto pronešené, avšak uvedené zde příklady kalí mu nad míru radost, i pochopí zajisté každý, jak židé rozumí talmudem (Baba m. 70. 2) pronešenému slovu (Deut. 23) o libovolně velkých úrocích a jak si slovo to vysvětlovati dlužno: „Ty můžeš“ (máš) půjčiti na lichvu“ (ne: úrok bráti). Učení toto osvojil si rabinismus tak, že pozdější Abarbanel ani se neostýchá říci: „Thora dovoluje lichvu.“ Týž Abarbanel ani nezapírá, že židé pochopují zákon svůj o libovolně velkých úrocích, omlouvá se však poznámkou, že slovy: „cizince můžeš olichvařiti“, névyrozumívají se křesťané, kteří Hospodinu zrovna tak blízcí a milí jsou jako židé. Na to ale hned praví, Abarbanel, bývalý finanční ministr španělský, že větu „křesťané nejsou cizinci“ jen pro zachování pokoje a míru pronesl, aby židé pokojně a bez útisku mezi křesťany žítí mohli²⁾. — Jiný rabín píše zcela bez obalu: „Naši mudrci poznali pravdu, dovolivše židovi na křesťanu — gojimovi žádati lichvu³⁾.“ Lže snad tedy na víru obrácený rabín Schwabe, praví-li⁴⁾: „Potřebuje-li křesťan peníze, dovede ho žid mistrně podvésti; počítá lichvu k lichvě a vyšroubuje dlužnou sumu tak, že ji křesťan bez ztráty veškerého majetku zaplatit ani nemůže; nebo nechává žid dluh

1) Případ tento není jediný, a ani tak křiklavý naproti nesčíslným darebáckým kouskům Getzla-Wilkenfelda ve Vídni nedávno odsouzeného. Víceň má takových Shyloků zajisté slušnou řadu, i neuplyne týden, abychom nečti v listech o nějakém novém šmejdě, o novém vydírání. I Morava bohatá jest na Shyloky, a v Čechách zejména v Praze sotva by je kdo spočítal na prst. — 2) Mark. hammisch. f. 77. 4 Teze. — 3) Maggen Abrah. cp. 72. — 4) Jüdischer Deckmantel (Židovský plášť), str. 171.

tak dlouho státi, až dlužná suma přesahuje mnoho set i tisíc (dle jmění křesťanova), pak počne operovati, domáhati se dluhu cestou právní, a konečně — uváže se sám v majetek křesťanův.

e) Život.

„Nejpoctivějšího z nevěřících zbav života,“ káže talmud ¹⁾, „rozumí se, je-li to možné.“ Anebo ²⁾: „Vytáhnešli do propasti upadšího goje, zachoval's tím jednoho člověka modloslužbě.“ „Orel“ Maimonides dí ³⁾: „Zakázáno jest, smilovati se nad modloslužebníkem; on nemá býti vysvobozen, hyne-li.“ Abarbanel pak zároveň s Maimonidem povídají: „Kdo by zapřel jediný jen článek víry židovské, jest kacír a epikurejčík, i dlužno jej nenáviděti, jemu zlořečiti, jej zahladiti, neboť praví se: „Neměl bych nenáviděti, Hospodine, toho, jenž tebe nenávidí?⁴⁾“ „Kdoby zabíti obmýšlel z víře,“ učí talmud ⁵⁾, „a zabil by nedopatřením člověka, kdo by zabíti chtěl pohana, a zabil by omylem žida, propuštěn budiž bez trestu.“ „Dovoleno jest zabíti nevěřícího“, dí talmud ⁶⁾. A jinde ⁷⁾: „Spadne-li do propasti kacír nebo zrádce, nebudou vysvobozeni; jsou-li k propasti schody, odstraní se slovy: „Činím to proto, aby hovado mé dolů nesestoupilo!“ Byl-li nad propastí kámen, přikryje se jím propast slovy: „Činím tak, aby hovado mé mohlo přejíti přes propast na druhou stranu, atd.“ „Po právu jedná ten, kdo kacíře vlastnoručně zahladí,“ praví talmud ⁸⁾. „Kdo prolíje krev bezbožného,“ (t. j. nežida) praví rabíni, „obětuje bohu⁹⁾.“ Prikázání boží „ne zabiješ,“ platí dle „orla“ Maimonida pouze pro židy¹⁰⁾. „Kdo by však zabil žida,“ dí talmud ¹¹⁾, „jakoby zabil celý svět; kdo by zachoval žida, tak jakoby zachoval celý svět.“ Proto píše talmud a po něm „orel:“ „Syn Noemův, který kleje, modloslužby se dopouští, svého druhu (syna Noemova) zabije, nebo s ženou jeho obcuje, nevinnen bude, přestoupí-li na víru židovskou; zabil-li ale žida a stane se na to židem, vinen jest, a zahlazen budiž k vůli židovi ¹²⁾.“

1) Tr. Aboda s. f. 26. 2. Tos. a Ben. Soph. 13. 3. — 2) Tr. Aboda s. f. 20. 1. Tos. — 3) Jad. chas. 1. 10. 1. f. 40. 1. — 4) Abarb. rosch. am. f. 9. 1; Maim. k Sanh. 121. 2. — 5) Tr. Sanh. f. 78. 2. — 6) Tr. pes. f. 122. 2. Tos. — 7) Tr. Aboda s. f. 26. 2. — 8) Ib. f. 4. 2. Tos. — 9) Jalk. Schim. f. 245. 3. k pentat.; Bemidb. r. p. 21. f. 229. 3. — 10) Jad. ch. 4, 1. f. 47, 1. — 11) Tr. Sanh. f. 37. 1. — 12) Tr. Sanh. f. 71. 2; Jad. ch. 4, 10. f. 295. 2.

f) Žena.

Mojžíš řekl: „Nepožádáš manželky bližního svého,“ a: „muž pak, který by se cizoložství dopustil s ženou něčí, že zcizoložil s ženou bližního svého, smrtí umře cizoložník ten i cizoložnice“. Talmud učí¹⁾: „Mojžíš zakazuje cizoložství s ženou bližního, to jest s ženou židovskou, o ženě jinověrcově to neplatí.“

Proslavený Raschi praví (k pentat. Levit. 20, 10), že jinověrec nemá stavu manželského. Hanebná tato zásada vyplývá z jiné, podle které upírají židé jinověrcům lidskou důstojnost vůbec. Stav manželský jest mravní ustanovení pro člověka, u zvířat mluví se pouze o páření. Rabíni Bechai, Levi, Gerson a jiní tvrdí totéž, i jest tedy nabíledni, že žid nedomnívá se páchat cizoložství, przní-li křestanku. Sám „orel“ Maimonides, filozof, připomíná; „Dovoleno jest zneužití ženy jinověrcovy.“ (Jad. chas. 2, 2 o králích num. 2. 3); v některých vydáních tato věta chybí. — „Kdo ve snu svou matku (per coitum) zprzní,“ dí talmud, „nadíti se může moudrosti; kdo zprzní zasnoubenou, nadíti se může důvěry zákona (dle deut. 33, 4); kdo zprzní sestru, nadíti se může uznání, a kdo ženu svého bližního, nadíti se může života věčného²⁾.“ Ač připomíná se v případě posledním, že nemá nikdo toužiti po ženě večer před spaním, tož přece jenom učení takové vede k chlípnosti. Neboť, když tyto hanebnosti tak bohatě jsou odměňovány, jak výše naznačeno, tož žádá si člověk míti sny takové, což zajisté nesrovnává se s rozumem; ba myslí si dokonce, že když poskytují takových výhod pouhé sny, což teprve skutečnosti, i řekne pak dle talmudu: „Nesmím-li přát si věc takovou u večer, zajisté že ji mohu provést, nebo nesmím-li to večer, mohu v jiný čas. Filia 3 annorum et diei unius, dí talmud, desponsatur per coitum; si autem infra 3 annos sit, perinde est, ac si quis digitum inderet in oculum (i. e. non est reus laesae virginitatis, quia signaculum judicatur recrescere sicut oculus tactu digiti ad momentum tantum lacrimatur³⁾.“ Dále vypravuje talmud⁴⁾, že někteří z prvních mistrů, jako rabín Rab a

1) Tr. Sanh. f. 52. 2. — 2) Berach. 57. 1. — 3) Nidda 47. 2. — 4) Joma 18. 2.

Nachman, přišedše do cizího města, veřejně vyvolati dali, zda by jim žena některá nechtěla býti na několik dnů po vůli. Rabín Eliáš dí v talmudu, že i na den smíření sprzniti chce mnoho pannen, protože hřích zůstává mimo srdce a vnitro duše zlomyslností člověka se nepoškrvní¹⁾. O rabínu Elieserovi dí talmud, že není ve světě ~~kůry~~ y, kterou by nebyl potřeboval. Dozvědév se jednou o jedné takové ženštině, a zároveň také o tom, že tato žádá bednu zlata, vzal bednu a cestoval za ní přes sedm veletoků — — —. To ostatní jest příliš oplzlé, i nelze to zde vypravovati²⁾. Podotýkáme jen, že bůh po smrti Elieserově volal s nebe, že Elieser vstoupil do života věčného. Jelikož ale krátce před tím talmud povídá, že kacíři, i kdyby se obrátili, nedojdou více života věčného, pak plyne z celého mravní naučení: „Zůstaň zatvrzelým židem a všechno bude ti odpuštěno.“

Akiba, vida jednu ženu na palmě seděti, ihned za ní na strom vylezl, avšak nebyla to žena, byl to ďábel v ženské podobě, kterýž pravil: „Kdyby v nebi neříkalo se, že má každý s Akibou a jeho zákonem slušně a pozorně zacházeti, nedal bych za tvůj život, Akibo, ani dva halíře!³⁾“ Totéž vypravuje talmud o rabínech Meirovi a Tarponovi. Tu však dlužno připomenouti, že podle talmudu⁴⁾ jsou všechny skutky rabínů šetřením a zachováváním zákona božího. Dle uvedených již příkladů lze uvěřiti, že talmud obsahuje ještě mnohé věci ohavné a necudné, o nichž vypravovati jest holou nemožností⁵⁾.

Smí-li pak žena-židovka namítati něco, obcuje-li její manžel pod společnou střechou s jinou ženou? Dle talmudu nemá židovská žena práva ohraditi se proti tomu. Když Jochanan prohlašoval jisté oplzlé skutky za nemravnost, voláno ihned, tak že zákon nezní, mudrci že pravili: „Všecko, co muž s ženou konati chce, smí konati, tak jako s kusem masa, které od řezníka koupeno, požití se může pečené, vařené, smažené, nebo tak jako s rybou, kterou uloví rybář.“ Za doklad uvádí mudrcové příklad o ženě, která, přišedši k rabínovi, stížnost vedla proti svému muži, řkouc, že sodomsky s ní nakládá.

1) Tr. Joma f. 19. 2. — 2) Tr. Aboda s. f. 17. 1. — 3) Tr. Kidduchin f. 81. 1. — 4) Tr. Berach. f. 62. 1; Chagiga f. 5. 2. — 5) Ku př. Tr. Sanh. f. 22; schabbath f. 149. 2; nasir f. 23; sota f. 10; mo'ed k. f. 18, atd.

Soudce rabin prý odpověděl: „Dcero má, nemohu pomoci tobě, vydána jsi zákonu (rozuměj talmudskému) na milost a nemilost.“

Hanebné toto učení nacházíme nejen v starém talmudu, ale i v novém vydání amsterodamském z roku 1644 ff., Sulzbachském 1769, Varšavském 1864, v traktatu Nedarim f. 20. 2. V Sanh. 58. 2. pak věci tyto stručně opakují se zároveň s přídavkem učiněným na základě falešného výkladu bible, že totiž žid může s ženou svou naložiti dle libosti; noachid, to jest jinověrec, smí pouze s ženou jinověrcovou sodomsky nakládati.

K veřejným modlitbám v synagoze je zapotřebí dle talmudu, tr. Megill 23. 2., desíti mužů; devět mužů a celý milion žen nepostačuje, tu bůh není přítomen, proto že žena není ničím. (Drach. harmonie 2, 335, Paříž 1844). Musí-li se tedy žena židovská podrobiti hříchu sodomskému, nemá zajisté práva žalovati, jde-li choť ku křesťance, proto že prznění křesťanky anebo vůbec nežidovky není u žida cizoložstvím.

Ptáme se tedy, nejednala-li církev na základě vlastních učení a spisův židovských po právu, zakázavši, aby křesťanské dívky vstupovaly do rodin židovských za služebné? Tu také vysvětliti si můžeme ty hojné případy zneuctění dívek křesťanských židovskými kluky. Poznámka rabína Kronera, že židovstvo vykazuje velmi málo nemanželských dětí, nabývá tímto platností. Talmud dovoluje jistý čin dle rabína Raba, zároveň ale káže zachovávatí svazek rodinný. Hřích sodomský jest talmudsky dovolený prostředek, aby dle způsobu rabína Raba vyvolená žena, je-li židovka, neobtěžkala a aby rodina židovská ušetřena byla od cizého plemene. Zakořeněná nechť proti spolčování s židovkami jak u židů tak i jinověrců jest příčinou, proč statistika vykazuje tak málo nemanželských židovských dětí. Žid dovede sprzněnou židovku uchrániti, aby nestala se matkou, a děti, které má křesťanka s židem, nikdy nepřipisují se na jmeno židovo.

Ze všeho toho vysvítá dále, že mravnost ženy nežidovské není snad proto pochybnější než-li mravnost židovky, proto že se o nemanželských dětech židovky nemluvívá; neboť dle talmudu, jak už uvedeno, jest židovka podrobena nepřirozeným ohavnostem a nemá tedy nikdy práva vynášeti pohlaví své nad pohlaví ostatního nežidovského obyvatelstva.

Dostatečným toho důkazem jest život ve velkých městech evropských, kde chtíčům prostopášníků slouží u většině židovky. Jistý židovský list naší doby praví: „V posledním pětadvaceti-letí, ba již dříve, pozorovalo se, že mezi nevěstkami velkých měst evropských jest více židovek než-li křesťanek. V Paříži, v Londýně, v Berlíně, v Hamburku, ve Vídni, ve Varšavě, v Krakově jest polosvět na veřejných místech a v bordelích u poměru k obyvatelstvu zastoupen více židovkami než-li křesťankami. Smutné sice, ale pravdivé!¹⁾“

Však dle téhož listu všecko promine se židovkám prostopášným, když neodvrátí se od víry židovské. „Slečna J. F. věnovala se divadlu; spůsoby její zůstaly čistě židovské, tak jako celá její povaha. A třeba že neodolala rozmanitým lákadlům (tak jako mnohé jiné dámy), což nemálo poškvřnilo její pověst, tož přece jen nábožně zachovávala domácí spůsoby atd.²⁾“

Možno-li odhalení toto dle výše uvedených výroků talmudu si vyložití, pak vysvětlen jest výrok Cerfbeerův co se týče „býti krví z krve národa vyvoleného.“ Cerfbeer totiž praví: „Židovka nezapře tak snadno povahu svého pohlaví jako jiné ženy; židovka jest pánovitá, slabá, lehkověrná, vadivá, podezřívavá. Židovka nenávidí z celé duše křesťanky a tupí židovky; židovka jest něžná a nóbl; láska jest jí cností, lásky dbá více, než-li pokory a poslušnosti, ona dovede se pohybovati v salonech duchaplně a důstojně³⁾.“

„V plesu a ve společnosti večerní,“ dodává jistý list židovský, „vyznamenanávají se dámy židovské, princezny rodu Davidova, bohatstvím a nádherou své toaletty⁴⁾.“

3.

P ř í s a h a.

Židé stěžovali si již mnohdykrátě⁵⁾, že se jejich přísaze naproti jinověrcům nedůvěruje a někteří křesťanští učenci dali se tím obměkčiti a uvěřili. Zkušenost však potvrzuje nás v nedůvěře. Hodnověrná přísaha nemá v systému rabinismu

1) Archives israélites 15, p. 711; 1867. — 2) Ib. 2, p. 523; 1868. — 3) Les Juifs p. 49. ff. Paris 1847. — 4) Univers israél. 7, 295; 1867. — 5) Arch. isr. 15. pros. 1866.

pražádného místa a významu. K čemu přísahy naproti zvířatům? Tu přec by byla přísaha nesmyslem, neboť přísaha je věru už tím posledním prostředkem narovnávacím mezi dvěma spornými stranami. Je-li talmudista nucen složit přísahu buď na prospěch nebo na škodu křesťana, jest nucen k nesmyslu, který-by sám o své vůli nikdy nespáchal; jest nucen říci slovo, kteréž považuje za holou frázi, za holé nic, jež mu svědomí pranic neznepokojuje. Dále: prohlašuje-li talmud statek i hrdlo jinověrcovo za vlastnictví židovské, jak může přítí se křesťan o toto vlastnictví se židem? Žid jest ze stanoviska rabinismu oprávněn, vzít si všecko, co může, neboť vše jest jeho vlastnictvím. Jak tedy, na příklad, může někdo přísahati, nebo krátce říci: peníze mé jsou tvé peníze, je-li přesvědčen, že on jediné má právo na ně? Nutí-li mne kdo, abych přiznání takové učinil, nebo dokonce abych složil přísahu v tom smyslu a mám-li tolik svobodné vůle, řeknu, že raději umru, než-li bych se dopustil takové nepoctivosti! Učiním-li však ze strachu toto přiznání, pak pomyslí si: peníze ty jsou přece jen mé peníze, i vezmu si je kdy a kde budu moci. — Jak vidno, jest taková přísaha, takové přiznání úplně neplatné.

V talmudu nalezáme mnoho příkladů vznešených rabínů, jež vesměs jsou vodítkem a ponaučením židům talmudistům: Rabbi Akiba přísahal, jsa v srdci přesvědčen o neplatnosti své přísahy¹⁾. Rabbi Jochanan přísahal jedné vznešené paní, že nevyzradí svěřené mu tajemství, řka: „Bohu israelskému — nevyjevím to!“ To jest, jak si to ona dáma, kteráž věděla, že boží vševědoucnosti ponaučení netřeba, vysvětliti musela: „Ke cti boží (nebo: Bůh je můj svědek!) chci zachovati to tajemství;“ on zatím myslil sobě: „ale jeho lidu israelskému chci to vyjeviti²⁾.“

Poroučí-li křesťanský úřad židovi, aby přísahal, myslí si žid, že z přinucení není povinen vyznati pravdu. Rozkáže-li král, aby žid přísahal a o jiném židovi vypověděl, prohřešil-li se na ženě křesťanské, jest taková přísaha vynucená a musí se v mysli zrušit³⁾.

1) Tr. Kalla f. 18. 2. — 2) Tr. Aboda s. f. 28. 1; Joma f. 84. 1. — 3) Schulch. a oje d. n. 232, §. 12, 14.

Zrušení přísahy v myslí dovoleno jest, byla-li přísaha vynucena ¹⁾. Jeden rabín praví ²⁾: „Zaváže-li kníže žida přísahou, aby ze země jeho neodcházel, nechť pomyslí sobě žid: „dnes (nepůjdu); žádá-li kníže výslovně, aby nikdy neodcházel, pak nechť pomyslí si žid: pod tou nebo onou výminkou. Výslovně pak dále učí ³⁾: „To všecko má jen tenkrát platnost, může-li se přísaha zrušiti, anižby se toho modloslužebník dopátral; kdyby se to dozvědět mohl, zakazuje se to, aby znesvěceno nebylo jméno Hospodinovo. Zedekias potrestán byl, protože složenou přísahu Nabukadnezarovi zrušil, ač byla vynucena.“

Dovolává-li se žid v něčem své vojenské přísahy, pak nechť se mu připomene, že „modloslužebník“ lehkoby se mohl dopátrati zrušení takové přísahy. Rabíni dovolávají se vůbec věty, že tajně hřešiti se sice dovoluje, avšak každý aby se střežil před vyzrazením, čímž by židovské náboženství a židovství vůbec blamováno bylo. (Chagiga 16; Kidd. 40; Maim. Jad. ch. 4, 11 f. 31, 1; Mose. Mikk. seph. miz. gad. f. 132 a mnoho jiných; srov. Baba K. 113). Dále učí celá řada židovských knih, že žid pevně věří v odpuštění všech hříchů v den smíření, že věří v odpuštění i těch nejtěžších hříchů a s nimi i v odpuštění křivě složených přísah, aniž by se tu zmínka činila o restituci ⁴⁾. Křesťan také věří v odpuštění hříchů, avšak on ví, že podmíněno jest toto odpuštění nahrazením majetku a napravením uražené cti bližního.

Toto všecko uvážili křesťanští učenci, i navrhli pro židy přísahu synagogy, která spojena jest s hrozným proklínáním, což konečně mnohého citlivějšího žida od křivé přísahy zdrželo. To bylo by úplně v pořádku. Avšak, mám-li učení rabínův skutečně za božské, pak domnívám se, že zcela správně jedním, ba cítím se dokonce povinna, každou na mne vynucenou přísahu v duchu zrušiti; neboť, kdo má právo zavázati mne přísahou, že můj dům není mým domem? Urazil bych boha velikou lží, kdybych to přiznal, i složil bych přísahu (jak

1) Schulch. a jore d. n. 232. §. 12. 14. — 2) Scheel uteschuvot f. 25. 2. — 3) Sch. ar. jore l. c. — 4) Midr. tephill. k žalmu 15. f. 13. 2; Jalk. Schim. (žalmy) f. 97. 4. n. 665; Jalk. chad. f. 121. 1, 3. n. 1. 11; Kad. hakk. f. 43. 4; Seph. Chas. f. 4. n. 20. a j.

Akiba, ten druhý Mojžíš, učí) zcela dle přání těch, kdož by mne k ní přidržovali a myslel bych si opak. Kdyby jednalo se o život člověka a já co talmudista obviněn byl z vraždy na jinověrci spáchané, přísahal bych, že nebyl zabit člověk a pomyslel bych si, že zvíře bylo zabito. — Takové přísahy, ať už veřejné ať tajné, zůstanou si stejné aspoň pro člověka zdravého úsudku schopného.

O jiných ustanoveních zmíníme se jen tak mimochodem, jelikož to, co zde již bylo pověděno, zajisté dostačí.

Židé mívají v den smíření následující cvičení náboženské, nebo-li modlitbu, kteráž liší se poněkud od modlitby za všeobecné odpuštění: „Všecky sliby a závazky, tresty a přísahy, které od tohoto dne míru až do příštího učiníme, připovíme a odpřísáhneme, buďtež zrušeny, odpuštěny a za neplatné prohlášeny. Sliby naše nebudtež žádnými sliby, přísahy naše nebudtež žádnými přísahami.“ — Tento čin odbývá se slavnostně v předvečer svátku. Představený, obsluhován dvěma nejprvnějšími rabíny, říká tuto modlitbu, když všichni tři slavným hlasem propověděli úvod ve jmenu boha Hospodina ¹⁾. Mimo tento den může žid v každý čas dojít si k rabínovi nebo ku třem obyčejným občanům, i mohou jej tito okamžitě přísahy, kteráž by ho tížila, sprostiti ²⁾. O těchto náboženských cvičeních praví některé židovské spisy, že platí pouze pro sliby a přísahy přenáhleně učiněné a to pouze sliby a přísahy jedné osoby, nikoli ostatních. Souhlasíme, ale ta veliká slavnost v den smíření budí v tom ohledu v každém člověku pochybnosti. — Ostatně tvrdí podnes učení, na víru obrácení židé, že omluva tato je pouhou výmluvou. Obrácení těchto mužů na víru nemůže přec býti příčinou, aby se jim nevěřilo, naopak, oni konají svatou povinnost naproti společnosti, odkrývajíce zásady, které jich názoru odporují. Jan Schmidt jest jeden z nich; připomíná, kterak rabíni v talmudu sami domnívají se, že boha samého přísahy sprostiti mohou. I Brenz s ostatními a zneuznaný, avšak velice nadaný a učený ³⁾ Drach ⁴⁾ totéž vypovídají.

1) Machsor Praha II. f. 91. a. — 2) Seph. mizv. gad. f. 70. 1. — 3) S. Rosenthal, Convertitenbilder 3, 1. — 4) Lettre de d'un rabbin. cet. p. 82. sq. Paris 1827.

Židé podle talmudu.

4.

K ř e s t a n é ¹⁾.

Ježíš nazaretský nebyl dle učení židovského bohem, nýbrž pouhým tvorem, pouhým člověkem, a proto jsou křesťané, kteří se mu koří, nevyhnutelně pohané nebo-li modloslužebníci.

Modloslužba jest prokazování božské úcty nějakému tvorů; a ať už jsou při ní spůsoby buď čisté, buď ohavné²⁾, přec nazvatí se musí náboženství, které jistému tvorů božskou úctu vzdávati káže, pohanským nebo modloslužebným.

Podle toho snadno lze pochopiti, že křesťané zahrnutí jsou v pojmu, jímž naznačují knihy židovské goje čili pohany. Obalené pojmenování křesťanů dle názvů pohanských národů, kteří už ani neexistují, zakládá se na podstatě židovského učení. Rabbi Zevi zaklínal se a tvrdil kdysi v tvář rozhněvaným křesťanům, že název goj není urážkou, avšak hnedle přesvědčili se křesťané o jiném; prvního žida, jejž potkali, oslovili názvem „goj.“ Žid tomu rozuměl a ihned si zakázal s největší rozhorleností tuto urážku. Pozoruhodné jest ostatně to, že nejnovější vydání varšavského talmudu (1863 ff.) slovu goj nápadně se vyhýbá, názvem jiným je nahražujíc.

Dle talmudu³⁾ liší se křesťané od ostatních pohanů, jak ještě v dodatku z 12. století se opakuje⁴⁾, i jsou a zůstanou opravdovými a skutečnými goji, pohany a modloslužebníky.

Talmud⁵⁾ praví: „K svátkům modloslužebníků náleží také první den v týdnu, den Nazaretského, t. j. křesťanská neděle. Talmud zove Nazaretského synem tesařovým⁶⁾, což úplně souhlasí s pojmenováním, které Ježíš za svého živobytí od židů obdržel: „Zdaliž tento není syn tesařův?“ (Mt. 15, 55.)

Jmeno Ježíšovo v talmudu⁷⁾ znamená: „zničena a vyhlazena budiž paměť a jmeno jeho“, což opět souhlasí s učením talmudu, dle něhož každý žid, může-li, vyhladiti má kacíře, kteří židovské jmeno opouštějí. Jmeno Ježíšovo a jeho

1) Kapitola C: O bližním, 1., dokazuje, že zásady proti nežidům upotřebené platí také pro křesťany; tato čtvrtá část sloužíž pouze co stvrzení. — 2) Stará perská modloslužba na př. jest méně ohavná nežli kanaanitská. — 3) V tomto odstavci míníme starý talmud. — 4) Tr. Choll. f. 13. 2 a Tos. h. 1. f. 2. 1; Aboda s. 1. 1. Tos. — 5) Tr. Aboda s. f. 2. 1 a f. 6. 1; f. 7. 2. — 6) ib. f. 50. 2. — 7) Tr. Aboda s. f. 17. 1.

památku nelze vyhladiti, anižby vyhlazeno nebylo zároveň křesťanství.

Talmud nazývá Krista modlou neboli bůžkem¹⁾, z čehož vyplývá modloslužebnictví u křesťanů, ani Ježíšovi největší úctu prokazují a jemu věrně slouží.

Kristus, dle slov talmudu²⁾, provozoval kouzla a modlářství, i jsou následkem toho křesťané dvojnásob modloslužební.

Kristu spílá se v talmudu bláznů³⁾, což úplně souhlasí s tím, jak s ním nakládáno u Herodesa, když rozkřičen byl od současníků co kouzelník a připisován mu spolek s ďáblem.

Talmud zve Krista bohaprázdňm⁴⁾, neznábohem, a proto jsou křesťané, co jeho ctitelové, zrovna tak bohaprázdni a bezbožní. Protože z gojů, mimochodem řečeno, nejlepší má býti utracen (je-li to možné), víme tedy, že zejména křesťané k nim se počítají. Raschi⁵⁾ také úplně přiznává barvu an praví: „Nejlepší z křesťanů budiž uškrcen.“ A aby talmud svým vyznavačům hluboko v paměť vštípil, že myslí skutečně křesťany, povídá: „Goj, který zákony zkoumá, smrti propadá“⁶⁾.

Studování zákonů dovoluje se gojům jen tenkrát, když obřezáním stanou se z nich židé; každý ale ví, že křesťané od prvopočátku studovali zákony Mojžíšovy! — Namítají-li někteří rabíni, že talmud⁷⁾ také praví o gojimovi, který studuje zákony, že roveň jest nejvyššímu knězi, tím vypovídá tedy talmud⁸⁾ sám, že zde rozuměti se má zákon sedmera přikázání Noemových, nehledě ani k tomu, kterak protivy talmudu opravdu dokazují, že talmudista počínati si může tak, jak se mu to právě namane.

Jinde dí talmud výslovně⁹⁾: „Křesťané jsou modloslužebníci, avšak jest dovoleno v den jejich svátků (v neděli) s nimi obchoditi.“ — O několik listů dále¹⁰⁾ zmiňuje se talmud o křesťanské bohoslužbě, o kněžích, o svíčkách a kališích, i nazývá to všecko dohromady modloslužbou.

Na otázku, smí-li žid pronajmouti svůj dům pohanům¹¹⁾, odpovídá talmud: „Ano, neboť oni nepřinášejí modlu svou do

1) Tr. Aboda s. f. 27. 2. — 2) Nahoře l. c. — 3) Tr. Schab. f. 104. 2. — 4) Tr. Sanh. f. 105. 1. — 5) K exodu 14. vyd. Am. 7a; vydání Ben. stojí: „z kacírů“. — 6) Tr. Sanh. f. 59. 1. — 7) l. c. — 8) Tr. Aboda s. f. 3. 1. — 9) Tr. Aboda s. f. 2. 1. — 10) ib. f. 14. 2. — 11) ib. 21. 1.

domu pro vždy, nýbrž jen tenkrát, umírá-li někdo, nebo ¹⁾ onemocněl-li někdo.“ Výslovně praví k tomu talmud: „Všickni národové světa bez rozdílu jsou modloslužebníci ²⁾.“ Nejinak smýšlí pozdější rabíni. Raschi ³⁾ praví: „Nazaretským jest každý, kdožkoli v bludné učení onoho člověka věří, jenž svým služebníkům káže první den v témdni světiti.“

„Orel“ Maimonides píše ⁴⁾: „Křesťané, kteří Krista v bludu následují, ač učením se všelijak od sebe liší, jsou veskrz modloslužebníci, i dlužno s nimi naložiti tak, jako se nakládá s modloslužebníky.“ „Orel“ vypovídá tedy poctivě, co talmud obsahuje. Jinde dříve: „Edomité (křesťané) jsou modloslužebníci, první den v témdni jest jim dnem zasvěceným.“ Slovnatý Kimschi ví dokonce, proč zvláště křesťané v Německu k nejhorší sortě pohanů, ke Kanaanitům náleží ⁶⁾; „Kanaanité, když totiž prchali před Josuem, přišli do země Allemannia, nyní Německo zvané, i zovou se podnes Němci Kanaanité!“ A jinde praví: „Křesťané jsou modloslužebníci, protože padají před křížem na kolena ⁷⁾.“

Talmud jmenuje Krista také odpadlíkem ⁸⁾. „Orel“ píše ⁹⁾: „Přikázáno jest každého zrádce Israelitů a každého kacíře (minim), jímž byl také Ježíš Nazaretský a jeho přívrženci, vlastní rukou se světa sprovoditi, a do propasti uvrhnouti.“ „Učení Ježíšovo,“ dříve také nový talmud ¹⁰⁾ „jest kacířství; Jakub, Ježíšův učenník, jest kacíř ¹¹⁾,“ a na jiném místě talmudu nazvána jsou evangelia knihami kacířů ¹²⁾. „Křesťané jsou kacíři,“ učí Abarbanel, „protože věří, že bůh jest maso a krev ¹³⁾“. Kdoby řekl, že bůh má tělo nějaké, kacíř jest, podle slov „orla“ ¹⁴⁾. „Kacíři povídají,“ dříve starý Nizzachon na str. 47., „že v numeri 17,8 (což se jen upotřebilo) myslí se slovem charja (stercus) vlastně Marie, kteráž prý pannou byla, když Ježíše porodila; nechť pukne její duch!“

Na str. 70. učí tatáž kniha o Jer. 31, 41: „Zde vypráví kacíři, že prorok to předpovídal o Kristu, kterýž jim ustanovil

1) Tr. Aboda s. f. 83. 4. — 2) Tr. Aboda s. f. 26. 2. — 3) K trakt. Aboda s. f. 6. 1. — 4) K abodě mish. 3. f. 78. 3. — 5) Jad. ch. hilch. abod. s. 9, 4 vyd. Benát. 1550. — 6) Abdiáš (prorok) 1, 20. — 7) Isaiáš 2, 18. 20. — 8) Tr. Gittin 57. 1. — 9) Jad. ch. hilch. Ab. s. ep. 10. — 10) Tr. Aboda s. f. 17. 1. — 11) ib. f. 27. 2. — 12) Tr. Tehab. f. 116. 1. — 13) Mark. hamisch. f. 110. 3. k Deut. 32, 21. — 14) Hagg. Maim. Meir's Hilch. Seschufac. 3.

na místě obřízek hanebný křest a na místě šábesu první den v témdni.“

Nizzachon rabbiho Lippmanna, n. 76, praví: „Třetí druh kacírů věří, že bůh má tělo a tvar.“ — Podobně vypovídají i jiní rabíni.

Jistá židovská kniha právníká dí¹⁾: „Má-li žid moc a sílu, nechť zabije kacíře zřejmě, jinak ale pod nějakou záminkou“, „Rukou násilnou,“ dí talmud²⁾, „smíš kacíře zabít.“ — Talmud jedná o těch nejhanebnějších skutcích, o vraždě, o smilství, o zvířeckosti atd., i předhazuje tyto skutky zároveň také křesťanům³⁾, což ovšem souhlasí úplně s výrokem talmudu, že „křesťané jsou bezbožní.“

5.

V y o b c o v á n í.

Seznali jsme zákony talmudistů. Každé společnosti, zvláště pak náboženské, záleží v prospěchu sebezachování na tom, aby zákonů neposlušní údové vyloučení byli. Nejinak má se to v židovství. Staré židovství talmudské a rabínské má také svou klatbu.

Právě za našich dnů, kdy liberální a židovský svět neustále mluví a směje se kletbám církve katolické, nebude od místa, posvítíme-li si hezky z blízka na židovské klatby.

Z pohnůtek⁴⁾, z kterých hlavně do klatby hříšník upadá, zašluhují zvláštního povšimnutí tyto: Proklet budiž, kdo rabína nenávidí, a byť by to bylo i po smrti rabínově; proklet budiž, kdo nedbá slov rabínů a slov zákona; proklet budiž, kdo druhému v plnění povinností náboženských překáží; proklet budiž, kdo role své jinověrci prodá; proklet budiž, kdo před soudem nežidovským proti spoluvěřci svědčí; atd. atd. — Kletba židovská má tři stupně. Třetí stupeň už dávno vyšel ze zvyku, i promluvíme tu pouze o dvou prvních: niddui a cherem zvaných.

1) Arba Tur. Jore deah 4, 158. f. 35. 4 a chosch. ham. f. 138. 1, 2. — 2) Tr. Aboda s. f. 4. 2. Tos. — 3) Srovnej s abod. s. f. 25. 2; f. 26. 1; ab. s. T. Jerus. f. 40. 3 Tos. k abod. s. f. 2. 1 initio; f. 14. 2. med.; f. 21. 1. fin.; f. 81. 4 med.; f. 83 2. fin.; Raschi k abod. s. f. 15. 2. a j. — 4) Schulchan a. joreh. deah num 334; srovnej Choschen ham. n. 28; Talm. Baba k. 113. b.

Nejnižší stupeň *niddui*, záleží v tom¹⁾, že proklátec oddělen od ostatních žítí musí, a vyjma ženu, děti a domácí, každému spoluobčanu na čtyry lokte vyhnouti se má. Mimo to nesmí se po čas kletby ani stříhati, ani mýti. Deset mužův tvoří svatou obec; sejde-li se jich pouze devět, nemůže býti proklátec desátým členem obce. Zavítá-li do společnosti „desíti,“ na čtyry lokte vzdálen zasednouti musí. Umře-li proklátec v klatbě, položí se mu na rakev k rozkazu soudcovu kámen na znamení, že hoden byl ukamenování, protože nečinil pokání a z obce vyloučen byl. Takový vývrhel nebývá ani oplakáván, a mrtvolu jeho nedoprovází na hřbitov nikdo, ani vlastní rodičové.

Do klatby této, kterouž ostatně lze ještě zostřiti, dáti může každý soukromý člověk, i potrvá tato plných 30 dnů; nepolepšil-li se provinilec, prodlouží se klatba na 60, ba až na 90 dnů; a nepolepšil-li se ani potom, pak dán jest do klatby velké, kteráž sluje *cherem*.

Niddui dovoluje proklatci žítí s věřícími ve vzdálenosti čtyř loktů, *cherem*²⁾ však zakazuje naprosto všechno obcování s lidmi.

Proklátec nesmí učiti se s jinými, ani nesmí vyučovati jiných; nesmí s nikým jísti, nesmí být nikým obsluhován, ani sám smí někomu služby proukazovati; dovoleno jest jedině prodávati mu pokrm, aby nezemřel. Klatba *cherem* vyřknuta bývá nejméně desíti osobami, a to velmi slavnostně. Ceremoniáři rozžehou voskové svíce, troubí intrády, a sypou plnými ústy ta nejstrašlivější a nejšerednější proklínání na hlavu hříšníkovu. Na to shasí světla na znamení, že proklátec zbaven jest od té chvíle světla nebeského.

Formulka klatby *cherem* zní³⁾: „Výrokem Pána Pánů budiž proklet N., syn N., v obou soudních dvorech, v nižším i vyšším, proklet v malých i velkých obcích. Nechť stihnou ho velká utrpení, velké a strašlivé nemoci; dům jeho staniž se pelechem draků a divokých šelem, hvězda jeho na obloze shasniž; všechno buď k němu ukrutné, zlostné a neúprosné.

1) J. deah l. c.; choschen ham. n. 11; Jad. Chas. hilch. talm. tora c. 6. 7; Reschith chok. c. 7. — 2) ib. cf. Buxtorf lex. talm. n. 828. — 3) Buxtorf, l. c.

Mrtvola jeho hodiž se šelmám a hadům na pospasy; nepřátelé a protivníci jeho radujtež se z jeho bídy; zlato a stříbro jeho dáno budiž jiným a synové jeho v moc dáni buďtež nepřátelům jeho. Soudu jeho zhroztež se potomci jeho. Proklet budiž ústy Addirirona a Achtariela, ústy Sandalphona a Hadraniela, ústy Ansisiela a Patchiela, ústy Seraphiela a Sagansaela, ústy Michaela a Gabriela, ústy Raphaela a Mescharetiela. Proklet budiž ústy Zaphzavifa a ústy Hafhavifa, kterýž jest velký bůh, i ústy sedmdesáti jmen třikrát velikého krále, konečně ústy Zortaka, velkokancléře. Pohlcen budiž jako Kora a zběř jeho. V strachu a úzkosti opouštějž duše jeho tělo jeho. Spílání Hospodinovo usmrtiž jej. Zardousen budiž jako Achitophel. Málomocenství a vředy Gieziovy buďtež mu údělem. On padni a nepovstaň. Nebudiž pohřben po způsobu israelském; žena jeho staniž se ženou jiných a po smrti jeho przněna budiž jinými. V kletbě této živ buď N., syn N., a ona budiž jeho dědictvím. Mně pak a celému Israeli popřej bůh Hospodin pokoje a požehnání svého. — Amen.“

D.

N a š e s t o l e t í .

Slovutný Gerson nazval talmud. rozsáhlou pouští, kde mimo skrovný počet užitečných bylin, samé divoké a potvorné šelmy u velikém množství sídlí.

Prošli jsme nyní tuto poušť bestíemi všeho druhu obydlenou, prošli jsme tento talmud. Století naše jest století osvícené, století pokroků, avšak pokrokem tímto neučiněna ani dost málo přítrž bestiálnosti žida-talmudisty. Mnozí židé jako Bail, Cremieux a jiní mluvili o židovské ideji; řekli, že lidumilnost, láska k bližnímu, humanita, to všecko že jest idea židovská.

Vojevůdce Segur píše o polním tažení Napoleona I. na Rus, dí: „Dvacet tisíc Francouzů zůstalo na Volyni nemocných, zraněných a zemdlených. Židé, požívající ochrany Francie, vlákali ubohé vojáky pod pláštíkem pohostinnosti do svých domů, oloupili je a vyhodili je pak oknem, tak že ubožáci v mrazu a sněhu zahynuli¹⁾.“ To praví general, který byl svědkem těchto událostí.

Prohledněme si kapitolu „o vraždě,“ a podívejme se na to zabití kapucína Tomáše v Damašku r. 1840. Rabín Fabius z Lyonu svádí vraždu tuto na jezovity. Laurent však doslovně otisknouti dal celý proces z akt, v ministerstvu zahraničných záležitostí uložených v Paříži, v knize *Affaires de Syrie*²⁾ zvané. „Pater Tomáš,“ dí Laurent, „byl zároveň lékařem. Dne 5. února 1840 viděn byl v průvodu svého sluhy na cestě do židovské čtvrti a na to dne 6. obědvati měl u lékaře jistého tureckého paši. Nepřišel však a v klášteře marně se po něm

1) Rohrbacher, Kg. 28, 155. — 2) V Paříži 1846, 2 svazky.

sháněli. Francouzský konsul vyšetřuje ihned tuto událost, shledal k nemalému překvapení všech, že holič z židovské čtvrti pozván byl za tmavé noci ke kupci Hararimu, kdež našel patera kapucína na zemi svázaného. Žid Harari ihned vyzval prý holiče, aby patera zabil. Holič se zdráhal, byl ale hrozbami donucen aspoň vraždy se účastniti. První ránu zasadil kapucínovi Harari sám, jiný žid dal mu druhou, načež kapucín ducha vypustil. Bestiální lotři židovští odřezali pak maso od kostí, a kosti rozlámané do stoky je zahodili, kdež později nalezeno ještě kus brady s vousem, část kůže temenní s tonsurou a kapucínskou čepičkou černé barvy. I sluha kapucínův byl zavražděn, aby nebylo žádného svědka ohavného toho činu. Pachatelé, byvše zatknuti, přiznali se k skutku, pravíce, že velký rabín před několika dny prohlásil, aby každý žid na velikonoce opatřil si křesťanskou krev. Podivné jest, že zatknutí (bylo jich sedm), ač držáni jsou v samovazbě a jednotlivě vyslýcháni, přec i do těch nejmenších podrobností stejně o vraždě vypovídali.

Židé z celé Evropy shlukli se, aby ortel smrti překazili a úplné osvobození vrahů vymohli. Žalovali trpce na obviňování, řkouce, že nemožno jest, aby dnes ještě udržeti se mohl zvyk a způsob nějakého obřadu, kterýž by lidské krve vyžadoval. Avšak, byli-li židé v Damašku nevinni, proč nevedl se důkaz nevinnosti? Proč nabízeny členům francouzského a rakouského konsulatu peníze a dary veliké? Je-li kdo nevinný, nač mu třeba podpláceti? Kancléři francouzského konsula nabízel židé 200.000 piastrů, jistému advokátovi 500.000 atd. A když všechno to zůstalo bez výsledku, odebral se Cremieux s velkým průvodem do Orientu a dosáhl, podporován jsa Anglickem, od Muhamed-Aliho následujícího fermanu: „Seznali jsme z žádosti pana Cremieuxa a delegovaných všech evropských vyznavačů mosaismu, že přejí si osvobození uvězněných; a jelikož by bylo neslušné, aby se žádosti tak četného obyvatelstva (Evropy) nevyhovělo, přikazuje se propustiti vězně.“

Ferman tento ani dost málo nezmiňuje se o dokázané nevinně uvězněných, ferman tento tlumočí pouze vůli panovníka

projevenou na základě proseb tak četného židovského obyvatelstva evropského, a sice na základě proseb za propuštění, nikoli však na základě dokázané nevinny. Proč nenalehal Cremieux na obnovení procesu, aby nevinna před tváří všech objevena byla? Celý Východ přesvědčen jest o vině židů, avšak síla a zlato židů jsou páky přemocné!“

Rozumí se, že židovské písemnictví úplně mlčí o této knize Laurentově.

O upotřebení křesťanské krve v starých dobách mnoho se mluvívало a mnoho — lhalo; z historického stanoviska známa jsou rozličná akta. Na Západě není teď pro tuto věc dokladů hodnověrných; nicméně z petrohradských procesů, zavedených r. 1831 pro zavraždění vojenského děcka, dovídáme se následující: Předř: Dva soudcové domnívali se, míti důkazů, že židé zavraždili děcko a sice proto, aby měli krev, kterouž potřebovali k pověrečným svým účelům. Za druhé: Jeden ze soudců těch praví, že židé úplně usvědčeni jsou z vraždy této, ale žádá o zmírnění trestu, protože se skutku toho židé dopustili v domění, že slouží bohu. Za třetí: Jiný soudce má všecky obžalované za usvědčené z vraždy, žádá ale také zmírnění trestu. Za čtvrté: Pátý soudce jest přesvědčen následkem této události, že mezi židy jsou jednotlivci tak zbloudilí, kteří ještě nyní schopni jsou podobné ohavnosti; praví ale, že důkazů v tomto případě nebylo podáno. Vrchní prokurátor souhlasí s prvními dvěma soudci ¹⁾.

Bez podstatných důkazů byla by zločinem již pouhá doměnka i nevěříme, že by se kdy něčeho podobného židé byli dopustili, ač značné množství mužů, žen a dětí v jistých velkých městech Evropských zmizelo, aniž by se vedělo kam ²⁾.

Že oslavování vrahů a samovrahů po dnes u židů nacházíme, což příčí se veskrz zásadám křesťanství, toho důkazem jest lipský „Jüdisches Volksblatt“ z r. 1855, který zasvětil svátek „12 židovských mučedníků“ zabivších 12 vormských radních. „Radní tito chtěli prý proti židům něco podniknouti

¹⁾ Obžaloby židů v Rusku podle akt kriminálních; Lipsko, Engelmann, 1864. Stobbe mluví pouze o konečném propuštění. Říšská rada uznala to za „skutečné ale nedokázané.“ Stobbe zajisté byl by pověděl všecko, a to už z pouhé vděčnosti, protože dostával z židovského semináře roční podporu. — ²⁾ Mousseaux, le Juif p. 186. Paris 1869.

i zabiti jsou od židů nožem, načež vrahové ze zoufalství nad tím, co je očekává, sami sebe ze světa sprovodili.“

Nejvíce stížností slýcháno v našem století na nečinění rozdílu mezi „mým a tvým“. Žid Bail doznal r. 1816¹⁾ že z dvanácti osob v Lipsku odsouzených pro zlodějství nebo pro podvod bylo jedenáct židů. Bail chce přiznáním tímto přimlouvati se za emancipaci, dodávaje: „Francie dala židům svobodu, ve Francii jest žid poctivcem;“ avšak Cerfbeer dí²⁾: „Statistika nelže. Ve Francii odsouzeno bylo dvakráte tolik židů co křesťanů, i dokázáno jest, že zločiny spáchané od židů mnohem byly hnusnější, protože promyšleny a zrale uváženy byly. Jsou to hlavně podvodné úpadky, lichva, penězokažení a všechny možné druhy lsti a podvodu v obor tento spadající. Zároveň dlužno připomenouti, že židovská chytrost a židovská pravidla co se týče přísahy, chrání židy před rukou spravedlnosti, tak že ti, kteří přes to všechno žaláři neušli, bývají poměrně nejméně trestuhodnými.“

O Elsasích praví spisovatel: „Lichvou podmanili si židé dobrou polovici Elsas, což jest morovou ranou naší doby. Na skromném majetku žere tento rak i hrozí všemu záhubou. Nestačila by ani celá kniha, kdybychom chtěli vypočítati všechny ty čisté prostředky, jimiž židé stali se pány celých statků a pozemků. Židé provozují na venkově lichvářské své řemeslo na nejvyšš nestydatě a přec beztrestně, a sedláci úpí pod těžkým břemenem židovského podvodu a švindlu. Avšak nejsou to Elsasy samy, i jinde nemají se věci jinak. V Německu na př. jest žid pyšný, mstivý³⁾ i okazuje při každé příležitosti, že nezapomněl ani jednu chybu po otcích zděděnou⁴⁾).

Bismark pravil r. 1847 na sněmu pruském: „Známe kraj židy hojně obydlený; v tomto kraji žijí sedláci, na jichž statku nic není jejich vlastnictvím; od lože po vykýř všechno je židovo, každý kus dobytka v stáji je židův, a sedlák platí z něho

1) Les Juifs au 19. siècle [Paris 1816] p. 24. — 2) l. c. p. 2. 3. 39. Paris 1847. — 3) Žid jest vychováním svým už veden k tomu, aby myslel jenom na pomstu, žid jest pln nenávisti naproti jiným národům, jeho vychování to káže, praví Dalamarre, v traité de la police I, 279; avšak žid umí vyčkatí lépe nežli mnohý jiný. Žid umí vyčkatí tak dlouho, až může vytáčkami a hanebnou lží pomstu svou vykonati. Jednou pravil žid N. ku křesťanu M. mezi čtyrma očima: „Křesťanská víra jest velmi nóbl, protože káže milovati nepřátely, avšak židovská je praktičtější, protože dovoluje, abych Vám, a byt by to bylo třeba po letech, šlápl na hrdlo za to, že Vy jste mi dnes šlápl na nohu.“ — 4) l. c. p. 39.

každodenní příbytečné. Zrno na poli a v stodole je židovo, a žid sám prodává je sedlákově na chleb a setbu po měřici ¹⁾.“

Pruské ministerstvo spravedlnosti předložilo sněmu následující statistiku: „Dle tab. 37. byl r. 1839 každý 133tý obyvatel země obviněn, a z těch každý 135tý křesťan, a každý 84tý žid; roku 1834 byl každý 166tý obyvatel obviněn a z těch každý 162 křesťan a každý 82 žid. Nejvíce zločinů židovských spácháno bylo na majetku jinověrců a sice ze sobeckosti a z vydělkářství ²⁾.“

O Pomořanech píše nepředpojatý spisovatel Meinhold, že v zemi této hemží se židů jako mravenců, a čím vzdělanější jsou, tím že jsou nebezpečnější. Židé tito, nespokojují se s 10 nebo 12 procenty. Jsou příklady, že při největší jistotě upsati jim musel dlužník až 100, ba i více procent, potřeboval-li nutně. V Pomořanech dělá všecko a obstarává všecko jedině žid. On obstarává služebné, čeledíny, statky, pozemky ba i manželky. V městečku S., kteréž čítá asi 12000 obyvatelů, jest každý jednotlivý žid bankéřem, i vede výnosný obchod státními papíry. Jinde zas zahrabali židé křesťanské obchody úplně, existuje tam pouze jeden a ten má již také úbytě ³⁾).

Herm. Kuhn píše: „Ve vídeňském průmyslnictvu jsou to na většině židé, kteří zasáhnuti bývají rukou trestající spravedlnosti, ač známé je o nich, že dovedou se šikovně každé její ráně vyhnouti. Židovská vídeňská žurnalistika má velkou o to zásluhu, že vymizela všecka víra a poctivost v obchodech. „Presse“, tento velký židácký list, má sice v čele napsáno: „Rovné právo všem,“ avšak poskytnouti rovné právo lidem, kteří veškeré zákony mravnosti zapírají, toť přímo jest odchovávatí upředy pro ty, kterým křesťanská mravouka zakazuje podvod a zlodějství ⁴⁾).

Onen známý lékárník, který celou pruskou armádu ve válce 1866 padělánymi léky šidil a to v míře skutečně úžasné, tento lékárník byl — žid z Německa.

1) „Allg. Preuss. Zeitung“ Nr. 169, 20. června 1847. — 2) ib. 19. června. — 3) Si-donie 3, 212, Lipsko 1848. — 4) Le Monde 17. listop. 1866. Bylo by třeba notně tlusté knihy na vypsání úplného pojednání o panství židů v Rakousku. Mnoho zajímavé ho podává nám v ohledu tom Wiesingerova „Kirchenzeitung.“

Podívejme se na židy v Rumunsku, jichž se dobou poslední evropské velmoci tak otcovsky zastávají; podívejme se na ten křiklavý poměr židů k Rumunům, podívejme se na ten život!

Dejardins napsal o tom zvláštní pojednání, i praví: „Každý nepředpojatý čtenář této mé brožury přesvědčí se, že v Rumunsku usadilo se za krátkou dobu více jak 400.000 židů, kteří nechtějí se přispůsobiti zvykům a řádům země, kteří všemožně vykořistiti usilují ubohou zemi rumunskou, kteří, zákonů a povinností občanských nedbajíce, zůstávají pověřčivými, lakomými, lháři, lichváři a darebáky na škodu veřejné mravnosti a počestnosti.

Rumunská zpráva komorní nejinak se vyslovuje: „Vpád židů do země rumunské nabyl v posledních letech rozměrů ohromných, tak že obyvatelstvo země nad tím trne. Toto tiché dobytí naší země vyvolalo v státním hospodářství veliké, stále rostoucí nesnáze a těchto vetřelců čítá se nyní u nás již na 500.000 duší. Rod, mrav, zatvrzelé oddělování se od jiných víry vyznavačů, různí je od Rumunů. Dovoleno jim založiti monopol, zničitvší obchod a malý průmysl úplně. Kapitály, které druhdy v rukou rumunských užitek přinášely, jsou národu odcizeny. Bez ostychu počali židé lichvařiti, čímž tisíce zámožných rodin vyloupili a v bídu uvrhli. Lichva a monopolisování kapitálu způsobilo krizi peněžní, kteráž po dráhnou dobu zemi tíží a ničí. Ba i bídu a nouzi národa vykořisťuje nenasytná ta ziskuchtivost židovská a to s nesčíslnými prostředky, neboť nouze stává se výnosnou pro ty, kteří dovedou býti tak nesvědčitými, tak ukrutnými, aby využítkovali ji ve svůj prospěch. Žid monopolisoval peníze, monopolisoval pokrmy i nápoje — což mělo hrůzné následky v době všeobecné tísně a bídy, a třída pracovní nejvíce trpěla touto nestydatou vydíravostí židovskou, která užila tisícícerého falšování a míchání na škodu veřejného zdravotnictví.

Po dva tisíce let charakterisuje žida duch nejostřejšího odrůžňování se od ostatních lidí. S přinucením podrobili se židé, a to jen zevně, autoritě nežidovského státu, aniž by se byli stali doplňující částí jeho. Židé nemohou zbaviti se idey židovského státu. Proto nestane se žid nikdy Čechem,

Polákem, Francouzem, Vlachem, Angličanem atd., žid zůstává vždy a věčně a všude židem a jen židem a to takovým židem, jako byli jeho předkové z biblických dob. Židé nemohou mít nikdy nic společného s národy křesťanskými, jsouce ve všem a všude jich protivou. V malém i ve velkém bývají všude zárodkem zkázy, neboť účelem jich života jest, vyšinouti se k moci a slávě na troskách ostatních lidí.

Vděčnými na proti národům, pohostinu je přijavším, nejsou nikdy, protože považují jiné národy za uchvatitele ¹⁾. Za každou cenu a všemi možnými prostředky hledí k tomu, aby dosáhli panství nad veškerým světem, neboť domnívají se k tomuto panství oprávnění býti starým zákonem.

Židé nemohou se odvolávati na snášelivost — jejich náboženství jest potlačování všech ostatních vyznání; židovství odsuzuje všechny jinověrce k věčnému pronásledování a zášti; židovství vypovědělo věčný boj všem těm vznešeným mravním ideám, kteréž vládnu státem křesťanským a kteréž jsou základem našeho společenského života ²⁾.

Zatracujeme každé bezpráví i na treštuhodných židech spáchané a souhlasíme se slovy křesťanských učenců, kteří praví: „Usvědčte žida ze zločinu, trescete jej podle zákona, žádejte, aby navrátil vám co odejmul, avšak není dovoleno židovi bráti to, co mu právem náleží, aniž smí býti žid trestán bolestněji, nežli jak zákon káže, aniž smí býti židovi sáhnuto na hrdlo, nevzal-li on sám život jinému.“

Avšak tažme se, co vzbudilo nevůli Rumunů naproti židům? Nic jiného to nebylo a není, nežli lichva a podvod, skrze židy na nich páchaný. Časopisy židovské zapírají i toto. Dobře dí talmud, že k vůli pokoji a míru dovoluje se lháti, a žid Bédarride napsal r. 1861: „Israel nelichví, protože lichvit nemůže“ ³⁾; židé patrně dle slov talmudu nešáli

1) Řím jest náš ráj, říkávali židé v středověku. Pius IX. dovolil židům usazovati se všude v Římě i mimo ghetto (židovskou čtvrť). Žid Mires řekl: Vděkem zavázán jest Israel papežům, vděkem zavázán jest Piu IX.“ — Nejsprostší lži osopil se naň pak židácký plátek Arch. isr. 1. června 1867, řka: „Vděk! Což nás papežové nepronásledovali? Není-li ghetta posud?“ — I tážeme se: Kterí papežové? Ghetto trvá posud, protože židé mimo svou čtvrť jinde bydleti nechtěli; srov. O otázce židovské, Paříž 1868 (La question juive p. 16 Paris 1868). Že ale zařizovány byly zvláštní ghetta, praví Renan, to stalo se následkem zásad talmudských; srov. arch. isr. 15. června 1868. — 2) Arch. isr. p. 410. ff. 1868. — 3) Les Juifs p. 430 Paris 1861.

ani neokrádají, protože od nežidů vzítí si mohou jen to, co jejich jest.

„Židé,“ dí advokát Hallez, „zachovali si národní mravy a zvyky beze změny, a to takové, které nikterak nesrovnávají se s podmínkami našeho společenského života“ ¹⁾.

„Židé,“ psaly historicko-politické listy r. 1848, „jsou rozséváči revoluce a necudnosti;“ i vypravují tytéž listy, jak židovští bankéři a bursovní špekulanti ve Vídni pravé honby podnikají na hezká děvčata. Vlastní své manželky šetří a neobětují jich svým nezřízeným žádostem smyslným, vyhledávající mezi nežidy (kteří jakoby byli určeni k jich službě) nepoškvrněné panny. A když celá ta peněžnická rota židovská nasýtila se panenské nevinosti, pak odkopne ji a přenechává tuto obět své hanebné chlípnosti křesťanům, tak že obět tato uvržena bývá v náruč hnusné, bídné prostituce.

Šlechta zachovala si zároveň se svými dědičnými nectnostmi aspoň kousek ctnosti a ta jest, že zůstává štědrou a chová se k obětem své smyslnosti poněkud aspoň svědomitě, avšak žid odhodí obět takovou a šlape ji nohama ²⁾“.

Chudší třídy židovské naproti tomu vyznamenávají se svým řemeslem kuplířským, jak to viděti lze v Hamburku. Nejoplzlejší knihy, rytiny a podobné prodávají židé; jeden nejprohnanější darebák v tomto oboru zaprodal se policii za to, bude-li mu dovoleno „obchod“ takový i na dále bez překážek provozovati ³⁾. A jak na mnohých místech židovky nižších tříd oddány jsou prostituci, pověděli jsme již s dostatek.

O revoluci, jejíž záštitou židé r. 1848 byli, vypovídá anglický státník Disraeli: „Ohromná revoluce, kteráž v Německu kvasí, vyvinuje se pod vlivem židů“ ⁴⁾. Rougeyron pravil r. 1861.: „V Německu existují strašliví revolucionářští živlové, k nimž patří především židovstvo se svými publicisty, filosofy, básníky, řečníky a bankéři; židovstvo jest naskrz revolucionářské, židovstvu budeme děkovati jednou den, který hrůzným bude

1) Halles, des Juifs, p. 262, Paris 1845. — 2) Osudy žen. Lipsko 1847, str. 40. — 3) Odkrytá tajemství hamburské prostituce. Lipsko 1847, str. 84. — 4) Disraeli, Coningsby p. 183, London 1844.

pro Německo, avšak následovati bude po něm den druhý, mnohem strašnější pro — židy ¹⁾).

Toussenel ve svém znamenitém díle „Les Juifs rois de l'époque“, 1847, praví: „Peněžní feudálové zarazili oficiální list, kterýž vůli židů u vlády tlumočí; tímto listem jest — „Journal des Débats“! Jest to orgán pánů bankéřů, pánů židů z ulice Bergère a Laffitte a nikoliv orgán residence. Židé opovážili se v listu tomto otisknouti žádost, aby „Journalu des Débats“ dostávalo se od ministerstva značnější jakés válečné kontribuce. Velký ministr Villète zbaviti se chtěl ošklivé této protekce židovského listu, byl však najednou svržen, a to přičiněním jisté strany, v níž „Journal des Débats“ hrál velkou úlohu. Ministerstvo Martignacovo bylo donuceno zaplatit listu tomuto všechny za tři leta nevyplacené částky. Thiers protivil se také tomuto hanebnému despotismu, avšak jediný článek v „Journal des Débats“ uveřejněný porazil odvážlivého Thiersa, tak že prosil za odpuštění, uzavřev mír s pokladníkem listu tohoto. Židé přijali ho na milost. Guizot a Duchâtel plnili poslušně i ty nejnepatrnější rozkazy listu. Činili všecko možné, a nemožné slíbili. Montalivet byl zrovna otrokem „Journalu des Débats“, neboť list ten vládl ministerstvem vnitra. Montalivet udělil všechny veřejné služby škrabákům tohoto listu; Montalivet naučil veřejné mínění, aby považovalo „Journal des Débats“ za orgán dvora. — Redaktoři journalu honosili se jmeny vychovatelů královských princů.

List tento chránil dvůr tak dlouho, pokud dvůr plnil požadavky mocných pánů z ulice Bergère a Laffitte, jinak nechránil. Oddanost židů měla tu své meze. Mnoho dynastií pochoval tento list za svého panování — on uznán jest téměř celou Evropou za oficiální.

Bez zvláštního vyslance listu „Débats“ neodbývá se žádná korunovace v Rakousku ani v Anglii. Navštivte některou veřejnou knihovnu, navštivte Collège de France, navštivte Sorbonnu, všude setkáte se s některým redaktorem „Journalu des Débats“. Kasační dvůr, státní rada, vyslanectva, veřejné vyučování, všude

1) R., antichrétien p. 28, Paris 1816.

sedí někdo z listu tohoto. Broglie nařídil, aby konsuláty zachovány byly pro chovance školy konsulů (Ecole de consuls). Avšak nařízení toto nemělo nikdy významu. Skutečná, jediná škola konsulů jest „Journal des Débats“. List ten má svého konsula v Bagdadu, v Alexandrii, v Jerusalemě, v Janově atd. Krátce list „des Débats“ jest nejvyšším rozhodčím nad osudem národa ¹⁾.

Snad teď pochopí každý výrok Disraeliho: „Svět ovládán jest zcela jinými lidmi, nežli se domnívají ti, kteří nevidí za kulisy. Kdo organisuje diplomacii ruskou, před níž bledne celá Evropa? Židé! Nejinak mají se věci ve Španělsku, v Paříži a jinde ²⁾.“

Cremieux, president „Jednoty židovské“ od r. 1860, kteráž celou zeměkouli obsáhla, praví nám k dalšímu objasnění těch věcí, že „nová říše mesiášova, nový Jerusalems postaven býti musí na místě trůnu císařů a papežů ³⁾“. Talmud dí: „Všickni národové, celá země a což v ní a na ní jest, patří Israeli.“

Roku 1866 zemřel v Bruselu žid Bérend co svobodomyšlník. Nejvyšší rabín belgický, Astruc, měl pohřební řeč, i pronesl před tváří celého světa pamětihodná tato slova: „Bérend mohl býti svobodomyšlníkem a židem zůstat. Proto mohla státi vysoká lóže zednářů bez rozpaků na jeho hrobě co na hrobě bratra, přítele a spoluvěrce; židé, svobodní zednáři a svobodomyšlníci, stejně oplakávají Bérenda ⁴⁾.“

Že je Cremieux velmistrem francouzské lóže a zároveň presidentem „Jednoty židovské“ kdož by to nevěděl? Odkud vzala se tato jednomyslnost mezi židovstvem a lóží? Odpovězme si otázkou opáchnou: Odkud jsou ty vavříny, z nichž židovstvo v starých dobách splítalo věnce Arianismu a za našich dnů splítá je Voltairovi, Volneyovi a Garibaldi? Rovnost lidí všech, rovné právo všem, tak zní krásné to heslo. Proto tedy rozdělení a k tomu zabavení majetku, svržení překážející vlády v státu a v církvi pomocí revoluce. Potom státi bude Cremieuxův nový Jerusalems tam, kde dnes stojí trůny císařů

1) Svaz. 2, str. 6 ff. — 2) l. c. p. 183. — 3) Archives isr. p. 651, 1861. — 4) Archiv, isr. p. 927 f. 1866.

a papežů. — Věru k politování jest lóže tato, kteráž chtíc panovati, znovu pomáhá budovati panství a vševládu židovstva!

Následkem objevení se spisu Albana Stolze r. 1862, pojednávajícího o svobodném zednářství, uveřejnily historicko-politické listy žaloby jistého zednáře na svrchovanou moc židů v lóži. Zmíněnému zednáři dovoleno bylo nahlednouti v tajnosti spolku, i píše na nejvýš rozhněván: „Moc, jakouž si židovstvo dobylo svobodným zednářstvím, jest ohromná. Jest stejně silná naproti trůnu i naproti náboženství. Ač jsou židé z jistých lóží vyloučeni, přece zasedají ve všech lóžích světa. V Londýně existují dvě lóže židovské, kteréž jsou středem všech revolučních živlů těch kterých lóží křesťanských. Hlavou celé lože jest židovstvo. Křesťanské lóže jsou pouhé loutky, pohybované z vůle židovstva, anižby samy o tom měly tušení. V Římě nalezá se také jedna, a to naskrze židovská lóže, a ta jest jednou z nejvyšších soudních stolic revoluce, ovládajíc lóže ostatní silou neviditelnou. V Lipsku jest tajná lóže židovská, stálá v době výročních trhů — křesťan do ní nemá přístupu. Do lóže Hamburské a Frankfurtské smí vstoupiti pouze tajní vyslancové. Frankfurtská lóže slove „Absolon u tří kopřiv“ — dosti významný to název!

Kéž by již jednou na místech kompetentních nahledli, že lóže tyto nepracují k žádnému jinému účelu, než-li aby vzbouřily národy ve prospěch židovstva! Kéž by pamatovali na slova Burkeova, že „přijde čas, kdy knížata stanou se tyrany, protože jich poddaní stali se rebeli ze zásady¹⁾!“

Körne praví: „V ložích učili vzdělanci všech tříd pod záštitou mlčenlivosti²⁾ a učili zásadám takovým, které by i ve společnostech prostopášných lidí odsouzeny byly co kacírské³⁾.“

Žid Mendizabal byl duší portugalské revoluce roku 1820; on způsobil dobytí Oporta a Lissabonu, a zanesl r. 1830 revoluci do Španěl. A všecko to pouze zednářským svým vlivem, jehož

1) Toto jest přehled znamenitého celku, prostudovaného do všech podrobností; viz Histor.-polit. listy 1862; le monde 5. listop. 1862. — 2) Vysílají snad ochrancové této mlčenlivosti za preláty převlečené židy, kteří v posledním čase buď zde buď onde na dveře biskupů klepávají proto, aby „udělali kšeft“? Biskup dr. Stahl z Würzburgu strhl škrabošku židu Meirovičovi, který co kardinal Altieri s ním stoloval. Žid ten chtěl se dozvědět jistých věcí, o nichž dle jeho domění biskup vědětí musel. Srov. Odkryté židovství nového věku od H. Scharff-Scharffensteina (II. Curych 1871), 2, 53. Nedávno objevila se podobná tvář v Berlíně a Hamburku. — 3) Histor.-polit. listy 1862, 430. ff.

uměl použití v juntách. Pomocí zednářské revoluce vyšinul se na křeslo ministra-praesidenta ¹⁾).

Židovský velmistr zednářský, pan Cremieux, stal se ministrem spravedlnosti za francouzské republiky r. 1848, když lóže způsobila revoluci 1848, jakož i předešlé 1789 a 1830 ²⁾), jak sám Lamartine a Garnier-Pages doznali.

Ať si „mladý žid“ à la Cremieux a spol. zavrhuje bájky a pošetilosti talmudu; ať si tvrdí, že o nich nic vědět nechce: proto přece mu jen vězí v hlavě idea světovlády, a tu mu nikdo z ní nevypudí.

V tomto ohledu může směle žid-talmudista „mladému židovi“ ruku podati. Jakž jinak bylo by lze vysvětliti si tu shodu židů-pokrokářů s židy orthodoxními na velkém sjezdu Lipském r. 1869 dne 29. června, kdež sešli se nejvyšší rabíni z Turecka, Ruska, Německa, Anglie, Francie, Nizozemí, z Belgie, atd. ? Jakž bylo by lze vysvětliti si to jednosvorné, společné usnešení se na následující větě: „Synoda uznává vývin a uskutečňování se moderních ideí za nejbezpečnější záruky přítomnosti i budoucnosti židovstva a jeho dětí.“

Nic nemůže být jasnějšího! Křesťanské idey nejsou podle toho, křesťanské idey jsou pro přítomnost a budoucnost takové, jaké byly pro minulost, křesťanské idey nepovstaly dnes, ony trvají po 2000 let, ba stojí tak dlouho jako sám svět; neboť Kristus nesvrhl Mojžíše, Kristus Mojžíše doplnil.

Tak jako že jest pravda všude jen jedna, tak jako že dvakrát dvě jsou čtyry pro školáka jako pro učitele, pro obchodníka i pro ministra, pro vojáka i pro řemeslníka, pro papeže i pro císaře, pro minulost i pro přítomnost i pro budoucnost, tak může býti pro člověka jen jedno pravidlo mravnosti na pravdě se zakládající. Není dvojí spravedlnosti ani dvojí lásky k bližnímu, ani dvojí ctnosti s dvojí měrou a váhou. Slyší-li tedy křesťan chváliti moderní ideu ústy židovskými, slyší chváliti revoluci, kteráž ohrožuje stát i církev. Židovstvo samo s dostatek nás o tom poučuje, neboť vynáší v hlavním jednom orgánu „Jednoty židovské“ 1867, velikou revoluci z roku

1) Histor.-polit. listy 1862, 430 ff. — 2) ib.

1789 s jejím bratrstvím a rovností co hvězdu židovstva, kteráž tmu nad hlavami Israele prostřenou světlem svým ozařovala a bohdá brzo úplně ozáří ¹⁾).

Internacionála káže taktéž rovnost všech lidí; k hlavním vůdcům jejím náleží především žid Marx v Londýně ²⁾). Tuto rovnost v revoluci se všemi velkými pomůckami: podvodem, lupičstvím a vraždou a s křiklavou větou: „rovné právo všem“ nazývají křesťané taktéž velkou moderní ideou; ne však proto, jakoby již nebyl talmud sám prohlásil přelstění, vyloupení a ubití nežidů za dovolené a ctné, nýbrž z té příčiny, že celé houfy nežidů tuto ideu od roku 1789 s velkým zápalem proti všem boháčům jakož i naproti všem spravedlivým a pravým křesťanům zastávali, kázali a hrůzyplným způsobem uskutečňovali. Představ si jen každý tento rok 1789 a vzpomeň na pařížskou komunu!

1) Univers isr. 5. září 1867. — 2) Scharff-Scharffenstein: Moc židovstva atd.; Stuttgart, Killinger 1871, číslo 53.

E.

Z á v ě r e k.

Itinerarium Philippi a Trinitate ¹⁾ vypravuje o cestě jistého žida ve společnosti několika křesťanů. Druh druhu pomáhal a ulehčoval kdykoli toho potřeba kázala. Žid pohnut touto vzájemnou láskou křesťanských spolucestujících, pravil k jednomu z nich, když se loučil: „Víš velmi dobře jak velkých podali jsme si na vzájem důkazů uznání a srdečného přátelství, na této cestě, avšak věz, že zášť v mém srdci zrovna tak velikou jsem pocítoval. Odměnou za tvé služby přijmi tuto radu: „Nesvěřuj se nikdy židovi, byť by přátelství jeho k tobě sebe větším se zdálo.“

Avšak událost tato sahá do temného středověku, poslyšme raději osvětlené vzdělance nové doby.

Kant praví: „Mezi námi žijící Palestinové požívají pro svého lichvářského ducha hnedle na veskrz pověsti podvodníků, a ne bez důvodu. Zdá se to být holou nemožností, krátce, těžko mysliti si národ podvodníků, avšak zrovna také tak těžko jest mysliti si národ samých obchodníků, jichž většina starou pověrou vázána, nehledá hodnosti občanské, nýbrž ztrátu této hodnosti občanské nahražuje si výhodou vyplývající z šizení onoho národa, u něhož se jim ochrany dostalo. Nemůžeť to ostatně u národa, sestávajícího ze samých obchodníků, kteří nic nevyrábí, ani jinak být; a proto také nelze zrušiti starými ustanoveními stvrzenou soustavu jejich, ač průpověď: „kdo kupuješ, dobře hleď!“ jest nejvyšší

1) 6, 8.

zásadou mravnosti v životě. Marné bylo by všecko namáhání tento národ co se podvodu a poctivosti dotýče poučovati, i chceme raději své domění o původu té prapodiivné židovské soustavy, to jest, o původu národa veskrz obchodnického tuto podati ¹⁾).

Nebude od místa, uvedeme-li tu ještě dodatečně jednu větu z talmudu: „Není horší živnosti nad rolnictví. Má-li kdo v obchodě 100 stříbrných, každý den masa a vína požívati může, dá-li však těch 100 stříbrných na pole, jen sůl a zeleninu jísti smí ²⁾“.

Fichte praví: „Téměř po všech zemích evropských rozprostírá se mocný, nepřátelský stát, který se všemi ostatními národy v neustálém žije boji, a občany strašlivě tíží; jest to — židovstvo. Nemyslím, že proto je strašným, tvoří-li pro sebe oddělený a pevně sloučený stát, ale proto hlavně, že tento stát založen a zbudován jest na zášti proti veškerému lidskému pokolení. Od národa, spatřujícího ve všech jiných národech potomky těch, kteří jej z jeho blouznivě milované vlasti byli zahnali, od národa odsoudivšího sama sebe k věčnému tělu i ducha ubíjejícímu kšeftovnictví a lichvářství; od národa, různícího se od nás až po samého boha, od takového národa mělo by se něco jiného očekávati, nežli to, co denně vidáme: aby v státu, kde nejneobmezenější král mně mou chatrč otcovskou vzíti nesmí, a kde i naproti všemocnému ministrovi stane se mi po právu, aby mne v státu tom každý židák, napadne-li mu, beztrestně obral a oloupil ³⁾“.

Jinde praví Fichte: „Propůjčiti židům práva občanská mohlo by se jen tenkrát potkati s prospěchem, kdyby se jim všem za jednu noc hlavy uřízly a takové nasadily, v nichž by nebylo ani jediné židovské myšlenky. Ochrany proti nim není jiné, leč dobýti jim opět jejich zaslíbenou zemi a všechny je tam poslati ⁴⁾“.

1) Anthropologie in pragmat. Hinsicht, Leipzig 1833. 4. A. str. 127. — 2) Tr. Jebam, f. 63, 1. — 3) J. G. Fichte: „Beiträge zur Berichtigung der Urtheile über die franz. Revolution str. 186. — 4) ib. str. 191.

Herder ve svých „Ideen zur Geschichte der Menschheit“, praví¹⁾: „Židé báli se moře tak jako Egypťané, a bydleli jakživi raději mezi ostatními národy; je to kus národní povahy, proti níž Mojžíš veškerou silou a mocí bojoval. Krátce: Židé jsou národ u vychování zkažený, protože nikdy nedospěli k zralosti politického vzdělání na půdě vlastní, a následovně ani k pravému ponětí cti a volnosti. Ve vědách, v nichž znamenité židovské rozumy pracovaly, prozrazovali vždy jakýsi zákonnitý, úzkostlivý pořádek, nikdy plodnou volnost ducha, a co se týče cnosti vlastenecké, o tu oloupilo je do konce jejich postavení. Vyvolený národ boží jest rostlinou cizopasnou, na kmenech jiných národů se živící, jest to rod lstivých kšeftovníků téměř po celé zemi rozběhlých, netoužících nikdy a nikde po nějaké otčině.“

A jinde dí Herder²⁾: „Židy dlužno považovati u nás za rostlinu cizopasnou, kteráž se málem na všechny evropské národy, zavěsila jich štávou se živíc. Po pádu starého Říma bylo poměrně velmi málo židů v Evropě, až teprve pronásledování jsouce od Arabů, přicházeli v celých tlupách do Evropy. Že by byli do světa přinesli hlízu, jest pravdě nepodobné. Horší hlízy a prašiviny bylo to, že v barbarském věku³⁾ vždy a všude bývali co penězoměnci a smluvčí darebáckými nástroji lichvářství, utvrzující tím na vlastní škodu Evropany v jich barbarsky pyšné obchodní nevědomosti.“

Na konec dí Herder⁴⁾: „Ministerstvo, v němž žid je všecko, domácnost, kde žid má klíče k šatně a ke kase, okres nebo komisařství při němž židé hlavní obchody vedou, universita, kde židé šantročí a peníze půjčují, to všecko jsou pontinské bařiny, které musí být vysušeny. Staré přísloví praví: „Kde mrcha, tam sletují se supové a kde hniloba, tam líhnou se červy a hmyz.“

1) J. G. Fichte: „Beiträge zur Berichtigung der Urtheile der franz. Revolution“, 3, 91. — 2) ib. 4, 38. — 3) Zde myslí Herder středověk. — 4) l. c. 4, 157.

Známý filosof Klüber zvěcnil se následujícím výrokem: „Židé jsou politicko-náboženská sekta, stojící pod přísným bohovládným despotismem rabínů. Židé tvoří dědičně spiklou společnost v obecním životě, v obchodu, ve vlastním národním vzdělání, v kastovním duchu rodinném. Duch židovstva pozná se vůbec na zpupnosti u víře. Židé mají se za národ vyvolený, za lid boží, za vznešenější všech gojů, za různé od těchto jak fysicky tak i mravně. Rozumem dokázáno a sterou zkušeností stvrzeno jest, že kastovnictví, zejména kastovnictví politicko-náboženské nesrovnává se nikterak s blahem státním a obecním. Židovstvo udržuje podnes kastovnictví v ohledu politickém a náboženském; jemu není v křesťanské Evropě rovného. Tento poměr činí onu protivu mezi státem a židovstvím nezbytnou.

Kdoby propůjčil židovstvu tomu, jakéž máme denně před očima, úplné právo státního občanství, právo rovné s právem ostatních občanů, nestojících v žádném odporu naproti státu, učinil by zlo z oněch protiv pošedší, vředem nezhojitelným na těle lidské společnosti. Proto žádáme neodvolatelné, věrohodné odpřisahnutí-se talmudismu a úplné odstranění jeho učení¹⁾.“

Filosof Schopenhauer praví ve svých kapitolách o právu a politice: „Věčný žid Ahasver je zosobnění celého židovského národa. Za to, že prohřešil se těžce na vykupiteli světa,²⁾ věčně nese břímě života a bez domova bloudí cizinou.

To jest vlastně provinění a osud malého židovského národa, který opravdu, byv z otčiny své vypuzen, po 2000 let

1) Přehled diplomatických úmluv vídeňského kongresu 3, 375 ff; srovnej: Právo německého spolku od K., vydání čtvrté, §. 516. poz. 4. — 2) V posledních dobách zapírají židé, že by oni byli Krista ukřižovali. Věru znamenité jest, co stálo se Napoleonovi III. za jedinou větu, kterouž napsal v předmluvě k „Životu Caesarovu.“ Věta tato zní: „Nešťastní národové, kteří nechápou velké idey Caesara, Karla Velikého, Napoleona I.! Národové ti to jsou jako židé, kteří svého mesiaše ukřižovali.“ Hned na to napsal Cremieux otevřený list do „Opinion nationale“ (27. února 1865), v němž praví: „Jakže, Napoleon III. napsal tuto větu, že židé ukřižovali svého mesiaše? Kde našel spisovatel Napoleon historických důkazů k tomuto svému vyjádření se? Psáti předmluvu k Caesarovi z katolického stanoviska! Uváděti náboženské osobování co historický základ! Což nežijeme v době, kde náboženství jest v svědomích uzavřeno, kde náboženství pohybuje se jen v církvi? Jeť to velmi nešťastné vnuknutí, na novo žalovati celému světu na zaslepenost židovskou, na novo uváděti světu v paměť hrůznou tu žalobu, kteráž stála celé proudy židovské krve!“ (Počet všech povražděných židů daleko nedosahuje sumy pobitých od židů křesťanů v Persii.) Také rabbi Kroner praví, že židé Krista neusmrtili; Pilát prý nad ním ortel smrti vynesl, a římsí žoldnéři že jej vykonali. Ptáme se: Je-li nevinný člověk na základě falešných udání odsouzen a katům vydán, kdo jest vlastně jeho vrahem, žalobník s falešnými svědky či soudce? Podle všeho nemodlíme se neprávem pro perfidis Judaes!

žije a světem se potuluje,¹⁾ kdežto tak mnozí velcí a slavní národové jako Assyrové, Medové a Peršané úplně vymizeli. Podle těchto národů byl malinký nárudek židovský pravou nulou.

A tak podnes nacházíme tento lid bez země mezi národy, a všude po celé zemi, nikde doma a nikde cizí, a všude s bezpříkladnou tvrdošíjností svou národnost zachovávající. Národ tento rád by někde zapustil kořeny, rád by se domohl vlastní domoviny, bez níž národ každý stává se pouhou hříčkou sem tam pohazovanou. Židovský národ žije cizopasně na kmenu jiných národů, pyje z jich šťávy, avšak přes to všecko hájí národnost svou. Mylný jest tedy náhled, považovati židy za pouhou sektu náboženskou, a dokonce chybné jest, nazývati židy lidem židovského vyznání.“ Pojmenování toto nemělo by se vůbec ani trpěti. Pravý název jest: „Židovský národ.“ Největší vadou národa židovského jest mimo nesčíslné vady ostatní, že nezná ani dle jména co je to *stud*²⁾ (*verecundia*). — Chválím rozumného žida, který vzdav se starých báchorek, výmluv a předsudků, křtem přestává býti židem.“

Menzel praví: „Kdyby i možno bylo znovu zříditi říši výhradně židovskou, sotva asi měli by židé chuť, opustiti národy křesťanské (z jichž tuku a krve jako pijavice stučněli) a navrátiti se v pustou svou otčinu³⁾.“

Julian Schmidt⁴⁾ dí: „V obchodních odvětvích literatury a novinářství mají židé nyní rozhodnou většinu. Odtud ta citlivost, mluví-li se o židovství. Zdá se mi to, jako by židé posud byli národem vyvoleným, chráněným zvláštními výsadami naproti útokům, kterýchž ale ostatní národové trpěti a snášeti musí. Kdyby se někdo opovážil pochybovati na př. o tom, že Shylok byl mučedník, ihned celá žurnalistika běduje

1) I Schopenhauer vidí v tom prst boží. Jak známo, dí bible, že Israel co národ potrvá až do konce věků, a pak že veskrz obrátí se na víru. Kristus předpověděl, že židovský chrám v Jerusalemě na vždy bude rozbořen. Stálo by to za to, aby židé, majíce moc, peníze a vládu nad knížaty, učinili mezi sebou úmluvu, a pustili se chutš do nové stavby, třeba tam, kde druhdy Julian odpadlík přestal. Ať staví, a podaří-li se jim dílo to, pak ze lži kárati budeme Krista, a staneme se vesměs židy. — 2) Talmud dí: „Tři bytosti jsou nestydaty: Israel mezi národy, pes mezi čtvernožci, kohout mezi opeřenci. Tr. Beza 25. 1. — 3) Lit. Blt. 1857, 316. — 4) Dějiny nové literatury německé, 3. svaz.

Židé podle talmudu.

a nařiká na nedostatek snášlivosti; kritisuje-li kdo zvláštnosti židovského národa, ihned zovou to útokem na svobodu víry a svědomí; a posuzuje-li kdo náboženské zvyky jejich, tupí tím židovský národ mučedníků!“ —

Nebude od místa, uvedeme-li zde i něco z toho, co J. Neruda r. 1870 v brošure: „Pro strach židovský“ nazvané, o židech pověděl.

Neruda praví: ¹⁾ „Co se mé osobnosti dotýče, k nenávisti k židům nemohu se právě tak přiznat, jako se musím přiznat k politickému a národnímu ale mužnému nepřátelství k nim. „A punto“ dovedu udat, kdy nepřátelství to počalo; bylo to, když jsem úplně poznal nesmířitelně jízlivý, hluboký jich a činný antagonismus proti naší národnosti české, a veškerým našim snahám národním a politickým. Jakmile jsem poznání toho došel, stal jsem se, přiznávám se, nesmírně chud ve vnitřku svém, byl jsem oloupen o celý svět ideálů. Odkázav víru nejen v součinnost a vzájemnou lásku trpících, nýbrž i víru v nepodmíněnou humanitu a svobodomyslnost v říši poesie, ucítil jsem ledový chlad nepřátelského rozpočtu.“ A jinde ²⁾ „Židovi na vlastním lidu záleželo víc než na lidu, ve kterém bydlel, co mu bylo do velkých duševních činů evropských? Konsil kostnický měl na nevyšší proto snad pro něho význam, že knížata světská i duchovní potřebovala ku konsilu peníze — jakž mohlo ho bolet uhlazení Husovo, jakž může se zastavit u „Husa“ Lessingova? Čím mohou být českému židu Reinerovy obrazy na obmítkách pražských kostelů, čím italskému Tizianovo „Na nebevzetí Panny,“ čím drážďanskému docela Correggiova „Svatá noc,“ když se v ní nenarodil Mesiáš jeho národu?“ „Politicky je nyní židovstvo rozhodně proti nám ³⁾“,“ dokládá též spisovatel, „nepotřebuji ještě jednou opakovat, co finančně v Rakousku dělá proti nám přímo či nepřímou, nepotřebuji také uvést, jak politicky (cestou žurnalistickou neb jinou) činní jsou vždy **proti**, nikdy **pro** nás. A mám snad líčit jich „blahodárné“ působení vůbec na našem venkově?“

1) Pro strach židovský; politická studie, str. 6. — 2) Pro strach žid. str. 17. — 3) Pro strach žid. str. 25.

V době nejnovější ozývají se opět hlasové proti vladařství židů, proti tomu monopolisování kapitálu, a proti vtírání-se celého množství rodin židovských z jedné již vyssáté zemi do druhé. V peštské sněmovně poslanců, interpeloval Istoczy vládu¹⁾, zda-li má v úmyslu předejítí zákonním opatřením v strašné míře se zmáhajícímu stěhování-se židů do Uher a panjudeismu. Pravil mimo jiné: „Kdykoliv se na židy k vůli obraně něco strojí, ihned tvrdí, že jsou pouhou náboženskou stranou. To je lež. Tento živel tvoří zvláštní uzavřenou třídu lidí, která nedopouští, aby se někdo do ní přimísil. Ona výmluva židů není nic jiného než klam a mam, jehož židé vždy používají, jsou-li podrobeni dost malému posuzování. Pokud se židé na poli náboženském pohybují, pokud v obecném a politickém životě nedělají zmatek jako zvláštní kasta, potud nenapadne nikomu, aby proti nim vystupoval. Ne způsob, jak se bohu klaní, ale přísná jejich nechuť proti každému nežidu, jehož za podrženu, nedokonalou bytost považují, na něhož jako na kořist hledí; tato vlastnost, která byla za všech dob příznakem židů, tať byla hlavní příčinou, proč židé setkavše se s jinými národy, učinili se nenáviděnými. Židovstvo musí tedy jako společenská zvláštní třída v naší době snášet posuzování tak jako šlechta a kněžstvo nejprudší nájezdy židův snášejí. Židovský živel, kdekoli se zahnízdí, hledí všechny jiné živly vypudit, ano možná-li vyssát a zničit, a žádaje pro sebe snášelivost, hledí domoci se největší nadvlády nad národy. Vedle oboru hospodářského podařilo se posud židovstvu dostat do své moci novinářstvo tou měrou, že většina cislajtánských i uherských listů v rukou židů se nachází. V zemích constitučních je veřejné mínění živlem rozhodujícím; vedle moci neněžné jsou noviny židům po moci práhnoucím nástrojem nejydatnějším. V novinách zastírají úmysly židovstva, roztrubují uřednictví židovstva kdykoli v nějakém sporu mezi nežidem židem, k němuž žid obyčejně sám dal podnět, žid podlehne. V novinách řadušují každý zvuk, který se tu a tam osamělý proti tyranství židovstva zdvihnouti opovažuje, a jmenem

1) Dne 8. dubna 1875.

„svobodomyslnosti“ zostuzuje a zabijí se každá snaha protižidovská. Starověrci židovští snaží se zachováním svých příkrých, jiným lidem odporných zvyků, aby rozhraní, které židy ode dávna od nežidů dělilo, tak jak je, se zachovalo. Naproti tomu hledí novověrci založiti vládu židovstva ne na základě vlastního rozmnožení, nýbrž pomocí živlů cizých, jež by obratně ve svůj prospěch obrátili. Pomocí peněz a tímto přátelstvím nabývá židovstvo spojenců, jimž se provedení oněch úloh svěří, do nichž si ještě židé sami netroufají. Jich pomocí vyta-hují židé z národů nežidovských jmění a zabírají místo za místem, a jakmile se někde ohřejou, vystrkují cizí živly. Židovstvo, které se rádo slyší nazývati kvasem národův, je spíše jejich cizopásníkem, který sám sebou žítí nemůže, na jiných rostlinách se živí, až je docela vycucá a vyhladí. Když nyní duch času ochranné hráze strhal, tvoří židovstvo živel útočný, který ve svůj prospěch řídí politiku vlád následkem ustavičných finančních zmatků států, který pomocí zvukných důkazů nahromaděných v ruce své všechny překážky odklízí a který množím se chudiny v nedaleké budoucnosti nepřed-vídanou zkázou hrozí. Proti tomu dlužno chápati se zbraně na sebeochranu; tím nebudiž míněno pronásledování židů, nýbrž pokojné s nimi závodění.“

Nákladem kněhkupectví Theodora Mourka v Praze
vyšly následující knihy, které českému čtenářstvu vřele doporu-
čujeme:

<i>Anežka</i> , slavná Přemyslovna, blahoslavená prvá starší sestra chudých panen sv. Kláry	—12
<i>Baltzera, dra. Richarda</i> : Základové matematiky. Ze čtvrtého, opraveného vydání přeložil Martin Pokorný, profesor při obecném reálném gymnasiu v Praze. Díl I. Prostá arithmetika, obecná arithmetika a algebra	2.—
<i>Beran, Josef</i> . Výbor pohádek, dle sbírky bratří Grimmův. S pěti obrázky, cartonované	—80
Tytéž vázané v plátně	1.24
<i>Bíba, V. D.</i> Soustava desitinná v míře a váze. Závěsná tabule s vyobraz. všech měr a váh v šesti barvách	1.—
<i>Bréhat, Alfred de</i> . Příběhy zamilovaných. Z frančiny přeložil Emanuel Züngel	—80
<i>Červinka, Otakar</i> . Jan z Dubé. Báseň	—60
Tatáž vázaná v plátně	1.—
Jan Žižka z Kalichu. Báseň	1.—
Tatáž vázaná v plátně	1.60
<i>Drozd, Jan</i> . Církevní dějiny. Pro vyšší gymnasia a reálky	1.20
<i>Dumek, Josef</i> . Řepářství. Čeho třeba šetřiti, bychom z půd co možná nejlepší a nejucukratější řípy vytěžili, a jak odpadků řepářských i továrnických v hospodářství vy- užítkovati můžeme	—60
<i>Durdík, dr. Josef</i> . Psychologie pro školu. Druhé vydání	1.20
" Kallilogie čili o výslovnosti	—80
" " " O snu	—12
<i>Dušek, Ignaz</i> . Anleitung zur Kultur des Färberknöterichs	—32
<i>Fielding, Henry</i> . Tom Jones čili příběhové nalezenec. Román v XVIII.-knihách. Přeložil Primus Sobotka. 3 svazky	4.50
Tytéž vázané v plátně	6.50
<i>Fouqué, B. baron de la Motte</i> . Undina. Povídka. Přeložil Jakub Malý	—50
Tatáž vázaná v plátně	1.—
<i>Feitler, dr. Leopold</i> . Starobulharská fonologie se stálým zře- telem k jazyku litevskému	4.—
" " " Litauische studien: Auswahl aus den ältesten denkmälern, dialectische beispiele, lexikalische und sprachwissenschaftliche beiträge	3.—

Židé podle talmudu. Na uvážení křesťanům a židům všech stavů podává prof. dr. *A. Rohling*. Přeložil M. J. Balák. V Praze, 1876; nakladatel Th. Mourek. Druhé vydání; str. 76. Cena 48 kr.

Dr. Rohling, výtečný profesor katolické biblické theologie a řečí semitických na akademii Monastýrské vydal před několika lety stručnou knížku „der Talmudjude“, a slíbil odměnu 1000 tolarů ve stříbře zaplatiti tomu, kdo dokáže, že některé citáty jeho jsou vymyšlené a nepravé. Podnes nikdo ten peníz sobě nevydělal. Jak veliké obliby také u nás dochází nadzmiňený spis, o tom nejlépe svědčí odbyt několika tisíc exemplářů prvního vydání. Rohling dle nejlepších pramenů sestavil nauky židovských rabínů o vážnosti talmudu a přednosti, která mu přísluší před samým písmem sv.; dogmatiku o Bohu*), andělech, ďáblech, duších, o Mesiáši; mravouku o bližním, zejména

*) V knize apologetického směru, jakou tato jest, nepěkně to vyhlíží, když spatřujeme psáno: „bůh,“ tak naznačujeme bohy pohanské; pravého Boha píšeme: „Bůh.“

o podvodu a lichvě, o ženě, o přísaze, lásce ku křesťanům (!), o chlípnosti židů, o vraždách, jež páchají na křesťanech. Co se str. 9. o papežích praví, není zcela pravdivé. A co str. 58 se dí o upotřebení krve křesťanské, jest málo k naznačení ukrutnosti židovské; v knize „Der Talmud“ napsané rytířem Cholewa-Pawlikowskim mnoho dokladů v tom směru se nalezne. Věta první na str. 22. při odstavci 2. jest nesrozumitelná. Jinak jest překlad dobrý. Řeč Rohlingova jest rázná, mohutná, doléhavá, pronikající a spis ten zajisté přispěje k objektivnímu posouzení snah židovských a z části také ku pochopení rozličných zjevů našeho věku.

Redakce.

O B S A H:

	Strana
Předmluva spisovatelova	5
A. Základové.	
1. Pravověrectví a reformy	16
2. Název talmud . . .	19
3. Talmud jest židům knihou boží	21
B. Zkažená věrouka talmudisty.	
1. O bohu .	24
2. O andělich	26
3. O ďáblech .	27
4. Tajemství	29
5. O duších . .	30
6. O ráji a o pekle .	31
7. O mesiáši	32
C. Zkažená mravouka židů-talmudistů.	
1. O bližním	34
2. O vlastnictví	
a) Světovláda .	36
b) Podvod . . .	37
c) Nalezené věci	38
d) Lichva	39
e) Život	42
f) Žena	43
3. Přísaha .	46
4. Křesťané .	50
5. Vyobcování	53
D. Naše století	56
E. Závěrek .	69

Гильфердингъ, А. Общеславянская азбука съ при- ложением образцовъ славянскихъ нарѣчій . . .	1.50
Гильфердингъ, А. Гусь. Его отношение къ право- славной церкви	— .80
<i>Herold, Eduard.</i> Čertova krčma. (Štupartský dům v Praze.) Román z druhé polovice XVII. století	1.60
Tentýž vázaný v plátně	2.20
<i>Horna, J. O.</i> Listopis a živnostné knihy. Co kupecké vodítko pro řemeslníky, obchodníky a menší živnostníky vůbec	— .60
<i>Houška, J. V</i> Robinson čili Osudy a dobrodružství anglické rodiny v širých stepích severní Ameriky za- bloudilé. Druhé opravené vydání. Se šesti původními malovanými obrázky. Vázané	1.60
O panu baronu Prášilovi. Dvě knihy zábavné, váz. v plátně	1.10
<i>Hus, Mistr Jan.</i> Životopis	— .25
<i>Javůrek, prof. J.</i> Brus jazyka českého	— .38
<i>Jodl, Josef.</i> Statistický přehled veškerých států a zemí se zvláštním vzhledem k říši Rakousko-uherské	1.—
<i>Kalousek, dr. Josef.</i> Obrana knížete Václava svatého proti smyšlenkám a křivým úsudkům o jeho povaze	— .32
<i>Klein, Leopold.</i> Das zerstreute Gefecht auf Grund der be- stehenden Reglements Vorschriften	— .40
<i>Knihovna obrázková pro mládež a přátele její.</i> Sešit první: Houška: Dvacet měsíců na pustém ostrově	— .64
Sešit druhý: Swift: Gulliverovy cesty do Liliputu a Brob- dignaku	— .64
Sešit třetí: Houška: O panu baronu Prášilovi	— .50
Sešit čtvrtý: Turnovský: Národní pohádky a pověsti	— .60
Sešit pátý: Beran: Výbor pohádek	— .64
<i>Kodym, dr. F. S.</i> Úvod do živlovědy. Ku potřebě nižších škol i k domácímu poučení. Druhé vydání se 60 obr.	— .80
<i>Komenského, J. A.:</i> Didaktika, to jest: Umění umělého vy- učování. Na oslavu 200leté památky úmrtí spisovatelova vydává Pražská Budeč. Opatřil dr. Jindřich Beránek	1.50
Tatáž u vydání skvostném vázaná v plátně	3.—
Totéž vydání se zlatou ořízkou	4.—
<i>Komenského, J. A.:</i> Umění kazatelské. Druhé opravené vy- dání. S podobiznou	— .76.